

διαδρομές

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ / ΤΕΧΝΕΣ / ΙΣΤΟΡΙΑ / ΒΙΒΛΙΑ / ΜΟΥΣΙΚΗ / ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Σουφραζέτες
Αντιφεμινισμός σε ξένες
γενιολογραφίες εποχής

ΕΛΙΑ ΚΟΥΜΛΗ

diadromes@haniotika-nea.gr

editorial

Με αφορμή την αυριανή Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας (8 Μαρτίου) ανατρέχουμε στην ιστορία του γυναικείου κινήματος, το οποίο διεκδίκησε την έξοδο των γυναικών από το σπίτι και από την υπηρεσία των ανδρών και πάλεψε σθεναρά για να κατακτήσει το κατεξοχήν δικαίωμα κάθε ελεύθερου ανθρώπου, το δικαίωμα της ψήφου.

Το κίνημα των "σουφραζέτων" ξεκίνησε στα τέλη του 19ου αι. από την Αγγλία και γρήγορα εξαπλώθηκε στον υπόλοιπο κόσμο. Με τη "βοήθεια" των δύο παγκοσμίων πολέμων του 20ού αιώνα η έξοδος των γυναικών από το σπίτι έγινε μία αναγκαιότητα που συνετέλεσε στη χειραφέτησή τους και στην κατάκτηση της πολυπόθητης ψήφου, αλλού νωρίτερα (Αγγλία 1918) και αλλού πολύ αργότερα (Ελλάδα 1952)...

Αυτήν την ιστορία αφηγείται μέσα από ιστορικά ντοκουμέντα, φωτογραφίες και γελοιογραφίες της εποχής, το αφιέρωμα των σημερινών "διαδρομών".

7/3

Θεόδωρος,
Θεοδώρα,
Ευγένιος

8/3

Ερμής,
Θεοφύλακτος,
Θεοφύλακτη,
Λωξάνδρα,
Ρωξάνη

9/3

Ηλιάνα,
Λυσίμαχος,
Λυσιμάχη,
Ξάνθος,
Ξανθή,
Σμάραγδος,
Σμαράγδα,
Φιλοκτήμων,
Σαράντης

11/3

Θαλής,
Θάλεια,
Σαβίνα,
Σωφρόνιος,
Σωφρονία

13/3

Λεάνδρος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

σελ. 3 - Πολιτισμός

σελ. 4 - 6 ~ Σουφραζέτες -
Αντιφεμινισμός σε ξένες
γελοιογραφίες εποχής

σελ. 7 ~ Παιδότοπος

σελ. 8 ~ Υγεία & Βότανα

σελ. 9 - 10 ~ Πολιτισμός

σελ. 11 ~ Ιστορία της Ιατρικής

σελ. 12 ~ Αφορμή, Βιβλία

ΣΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Μια έκθεση για τη Μελίνα

Μια έκθεση που προσπαθεί να αποτυπώσει την πληθωρική προσωπικότητα της Μελίνας Μερκούρη στην πολιτική, το κινηματογράφο, το θέατρο ξεκίνησε χθες στο χώρο του Πνευματικού Κέντρου Χανίων με την επιμέλεια του Λευτέρη Λαμπράκη.

Η έκθεση αφίσας και αρχαιακού υλικού είναι αφιερωμένη στα 100 χρόνια από τη γέννησή της Μ. Μερκούρη ενώ στο πλαίσιο της θα πραγματοποιηθούν ημερίδες, κινηματογραφικές προβολές και μουσικές βραδιές.

«Το υλικό που εκτίθεται το έχω συγκεντρώσει από τα ταξίδια μου στο εξωτερικό και από ανταλλαγές με άλλους συλλέκτες.

Έδωσα έμφαση στο θεατρικό κομμάτι καθώς η δουλειά της Μελίνας στο θέατρο είναι λιγότερο γνωστή στην Ελλάδα» τόνισε στα "Χ.Ν." ο κ. Λαμπράκης.

Ο ίδιος παράλληλα επισήμανε πως στόχος του ήταν να δημιουργήσει « μικρές ενότητες για την πορεία της Μερκούρη στην πολιτική, στο κινηματογράφο, στην αντίσταση την περίοδο της δικτατορίας. Ο κόσμος την έμαθε πολύ για τη συμμετοχή της στην πολιτική και τη διεκδίκη-

ση των μαρμάρων αλλά ήταν μια πληθωρική προσωπικότητα που σήμερα μπορούμε να ακουμπήσουμε πάνω της για αυτό και είναι επίκαιρες αυτές οι εκδηλώσεις». Οι δράσεις συνδιοργανώνονται από την Περιφέρεια Κρήτης - Περιφερειακή Ενότητα Χανίων, το Δήμο Χανίων, το Πνευματικό Κέντρο Χανίων και το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Χανίων.

Γ. ΚΩΝ.

ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

Αφιέρωμα στη Βικτωρία Θεοδώρου

Με αφιέρωμα στη Μνήμη της Ποιήτριας & Αγωνίστριας Βικτωρίας Θεοδώρου, η Περιφέρεια Κρήτης - Περιφερειακή Ενότητα Χανίων και το Πνευματικό Κέντρο Χανίων τιμούν την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας, το Σάββατο 7 Μαρτίου, ώρα 7.30 μ.μ., στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων.

Η Βικτωρία Θεοδώρου, είναι μια σπουδαία δημιουργός της πρώτης μεταπολεμικής γενιάς. «Εφυγε» στις 16 Φλεβάρη 2019. Αντιστασιακή, αγωνίστρια, άφησε πίσω της ένα έργο ποιητικό και πεζογραφικό, στοχαστικό και βαθιά ανθρω-

πιστικό, γήινο κι οικουμενικό.

Παρουσίαση - Ομιλία: Γιώργος Πιτσιτάκης
Ανάγνωση Ποιημάτων: Δέσποινα Πωλαναγνώστακη

Προβολή της ταινίας του Κώστα Νταντινάκη, «Τα κύματα που με δίδαξαν το ανυπότακτο».

Το ντοκιμαντέρ προβάλλεται με νέο μοντάζ το οποίο περιλαμβάνει σκηνές με την ίδια την ποιήτρια στην παραλία της Νέας Χώρας και στο χωριό Ξηροκάμπι τον ναό του οποίου έχει αγιογραφήσει ο πατέρας της.

τεύχος 872
Εβδομαδιαίο Πολιτιστικό Ενθετο
της εφημερίδας "Χανιώτικα Νέα"

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: ΧΑΝΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ -
ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ Α.Ε.

ΙΔΡΥΤΗΣ: Γιάννης Ε. Γαρεδάκης
ΕΚΔΟΤΗΣ: Μανώλης Α. Γαρεδάκης
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Παρασκευάς Ν. Περάκης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

"ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ":

Ελευθερία Μ. Κουμλί

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:
Γιώργος Δρακάκης, Γιώργος Κώνστας,
Γιάννης Λυβιάκης, Δημήτρης
Μαριδάκης, Γιάννα Μαρουλοσφαράκη,
Βασιλική Τωμαδάκη,
Ελένη Φουντουλάκη

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ:
Γεωργία Αδίκημενάκη,
Δέσποινα Βάλλα, Νίκη Ξυφανταράκη

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ:
Νεκτάριος Κακατοάκης
ΠΙΕΣΤΕΣ: Hussein Rajajiftikhar,
Γιάννης Περάκης, Γιώργος Στεφανιάκης

ΣΥΝΤΑΞΗ: Εμπορικό Κέντρο
"Ερμής" (Μπουνιαλιά 11-19)
τηλ. 28210 51.003 - 6,
fax 28210 51.007
e-mail: info@haniotika-nea.gr

ΓΡΑΦΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ:
Καραϊσκάκη 49, τηλ. 28210 70.563 -
6 fax 28210 91.900

Διαφημιστικό Τμήμα:
Εύα Κουμλί τηλ.: 2821070.563 - 6
e-mail: ads@haniotika-nea.gr

ΕΚΘΕΣΗ ΥΦΑΝΤΙΚΗΣ ΑΠΟ ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΚΑΛΥΒΩΝ & ΝΕΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΣΤΟΝ ΙΣΤΟ ΤΟΥ... αργαλειού

Μια αξιόλογη πρωτοβουλία ανέλαβαν τα Δημοτικά Σχολεία Καλυβών και Νέου Χωριού Αποκορώνου Χανίων, καθώς συνδιοργανώνουν έκθεση που αφορά την Υφαντική Τέχνη με θέμα τον αργαλειό!

Πιο συγκεκριμένα, τη Δευτέρα 9 Μαρτίου στον Ενετικό Νερόμυλο των Καλυβών στις 10:00, σε ένα από τα ιστορικότερα μνημεία της ευρύτερης περιοχής, θα πραγματοποιηθούν τα εγκαίνια της έκθεσης που με πολύ μεράκι έστησαν τα δύο σχολεία.

Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι και τις 13 Απριλίου και πραγματοποιείται με την υποστήριξη του Πανεπιστημίου των Ορέων, του δήμου Αποκορώνου και της Δ/σης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης νομού Χανίων.

Από τον Ομηρο στο Βυζάντιο

Όπως επισημαίνεται στη σχετική ανακοίνωση, η τέχνη της υφαντικής, χάνεται στα βάθη των αιώνων και ήταν όχι μόνο αναγκαία, αλλά και αγαπητή. Στα Ομηρικά έπη, (όπως μας διδάσκει ο Όμηρος), στα χρόνια των Τρωϊκών, πολέμων ακόμη και βασιλίσσες αφιέρωναν πολύ από τον προσωπικό τους χρόνο, μπροστά στον αργαλειό. Ωστόσο ο αργαλειός δεν είχε τη σύγχρονη μορφή όπως τον γνωρίζουμε, όπου η υφάντρα είναι καθιστή και υφαίνει. Η υφάντρα στην αρχαιότητα στέκεται και δουλεύει όρθια. Ο αργαλειός τότε ήταν κάθετος.

Η βασίλισσα δεν ύφαινε από ανάγκη, είχε τόσες δούλες στην υπηρεσία της, που θα μπορούσαν να πραγματοποιήσουν κάθε της όνειρο. Όμως ήθελε να υφάνει η ίδια τα υφαντά που θα στόλιζε τα δωμάτιά της και καμάρωνε γι αυτά. Ωστόσο το υφαντό της Πηνελόπης στο παλάτι του Οδυσσέα, γίνεται η αιτία να καθυστερεί τους επίδοξους μνηστήρες. Η υπόσχεση που είχε δώσει στους μνηστήρες, ήταν να την αφήσουν απερίσπαστη να ολοκληρώσει το υφαντό που υφαίνει, και κατόπιν θα παντρεύονταν κάποιον απ' όλους αυτούς. Εκείνοι το σέβονταν αυτό και περιμένουν με καρτερία τη βασίλισσα να τελειώσει. Οι μνηστήρες το θεωρούν φυσιολογικό να υφαίνει μια κυρά και μάλιστα βασίλισσα. Εδώ φαίνεται πόσο πολλή μεγάλη αξία δίνουν εκείνη την ιστορική περίοδο οι άνθρωποι στην τέχνη αυτή και πόσο πολύ σέβονται την επιθυμία της υφάντρας. Καθημερινά υφαίνει στον αργαλειό της και κάθε που βρίσκει την ευκαιρία το ξηλώνει....

Στα Βυζαντινά χρόνια η τέχνη αναπτύσσεται σε μεγάλο βαθμό και η υφάντρα δε δουλεύει πλέον όρθια αλλά καθιστή στον αργαλειό της. Τα σχέδια που κοσμούν τα υφαντά είναι παρμένα από την καθημερινή ζωή, θέματα από τη φύση και τη βουκολική ζωή. Τα υφαντά έργα είναι σαν ζωγραφικά έργα τέχνης.

Η Αθηνά και ο αργαλειός

Η Υφαντική είναι από τις πρώτες τέχνες στην ιστορία του ανθρώπου. Τα ευρήματα των ανασκαφών μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η υφαντική είναι γνωστή από τα προϊστορικά χρόνια σε όλους τους γνωστούς πολιτισμούς της Μεσογείου, της Κεντρικής Ασίας, της Ινδίας και της Άνω Ανατολής.

Σύμφωνα με τη μυθολογία, η θεά Αθηνά, προστάτιδα της χειροτεχνίας και των καλών τεχνών, είχε εφεύρει τον αργαλειό. Πιστεύοντας ότι δεν υπάρχει καλύτερη υφάντρα από αυτή, μεταμόρφωσε σε αράχνη την κόρη ενός βαφέα.

Η έκθεση στον Νερόμυλο

Το ταξίδι της Υφαντικής που ξεκινά από τα βάθη της αρχαίας Ελλάδας και καταλήγει στη δεκαετία του 1970, όπου σιγά -

σιγά εγκαταλείπεται η τέχνη του αργαλειού, έχει ως στόχο να αναδείξει την πολιτιστική εκείνη κληρονομιά που κράτησε όρθια επί χιλιετίες την ελληνική οικογένεια, την οικογενειακή επιχείρηση και κατ'επέκταση τις οικονομίες των τοπικών κοινωνιών. Στην έκθεση ο επισκέπτης πέρα από τον αργαλειό (είναι σε λειτουργία), θα μπορεί να δει κι ένα σωρό άλλα αντικείμενα που ήταν απαραίτητα για την κατασκευή των υφαντών. Φουσκορόκες, αδράχτια, θρομούλια, ανέμες, τυλιγάδια, μιτόχτενα κλπ, κοσμούν το εσωτερικό του Νερόμυλου και ξυπνούν θύμψεις για τους παλαιότερους.

Αναφερόμενος στην πρωτοβουλία των δύο σχολείων του Αποκορώνου, ο δήμαρχος Χαράλαμπος Κουκιανάκης επισήμανε την αναγκαιότητα της συνεργατικότητας στους χαλεπούς καιρούς που διανύουμε, τονίζοντας τα εξής: «Ακόμα και μέσα από τις αντιθέσεις μας πρέπει να βρούμε τους κατάλληλους βηματισμούς ώστε αυτές να αποκτούν δημιουργική και όχι αποτρεπτική δυναμική. Η συνεργατικότητα σε κάθε περίπτωση προσδίδει προστιθέμενη αξία στις κοινωνίες των λαών και σηματοδοτεί την φυγή προς το μέλλον. Η ενέργεια των δύο σχολείων είναι αξιόπαινη. Ο δήμος στέκεται αρωγός σε τέτοιου είδους προσπάθειες. Με τον πηλό του άσβεστου παρελθόντος χτίζουμε τις αυριανές κοινωνίες πάνω σε υγιείς βάσεις, έτσι ώστε να μπορούμε να ανταπεξέλθουμε στις όποιες προκλήσεις. Οι λαοί που λησμονούν την προέλευσή τους χάνονται στο αβυσσαλέο μέλλον».

Στο ίδιο μήκος κύματος κυμάνθηκαν και οι δηλώσεις των δύο δ/ντων κκ Πατεράκη (ΔΣ Καλυβών) και Μαρκούγια (ΔΣ Νέου Χωριού) οι οποίοι υπερθεμάτισαν την αξία της πολιτισμικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

Τα περισσότερα εκθέματα στο Νερόμυλο όπως και ο αργαλειός, προέρχονται από την προσωπική συλλογή του κ. Πατεράκη.

Τέλος, να σημειωθεί πως την έκθεση στηρίζουν οι σύλλογοι Γονέων και Κηδεμόνων των δύο σχολείων, καθώς από την πρώτη στιγμή βρίσκονται στο πλευρό των εκπαιδευτικών.

Αφηγήσεις παραμυθιών στη Δημοτική Πινακοθήκη

Οι «Παραμυθάδες της πόλης των Χανίων» αφηγούνται το Σάββατο 7 Μαρτίου στις 19:00 στη Δημοτική Πινακοθήκη Χανίων, «Λαϊκά Παραμύθια για Γυναίκες που τολμούν». Η εκδήλωση εντάσσεται στα πλαίσια της έκθεσης Τέχνη και χειροτεχνία: Η «ωφέλιμη» Κρήτη της Φλωρεντίνης Σκουλούδη-Καλούτση (1890-1971), με αφορμή την «Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας». Είσοδος ελεύθερη. Το πρόγραμμα των αφηγήσεων έχει ως εξής: Η κακογραμμένη κόρη (Αγγελική Μπεμπλιδάκη) Αναΐτ (Δέσποινα Τζιάκη) Η γυναίκα από ξύλο (Στέλλα Ροζάκη) Οι τρεις τρίχες (Νίκος Μπλαζάκης) Η Σισαμόμελη (Δήμητρα Βαλαβάνη/φλάουτο Ειρήνη Βούζη) Η Θεodώρα (Βάνια Σταμπολάκη)

Κυριακή Ορθοδοξίας στην Ο.Α.Κ.

Η Κυριακή της Ορθοδοξίας έχει καθιερωθεί από ετών ως επίσημη εορτή της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης (ΟΑΚ) ως ευκαιρία προσευχής, πνευματικού προβληματισμού και διαπροσωπικής κοινωνίας. Την Κυριακή 8 Μαρτίου, μετά την Αρχιερατική Θεία Λειτουργία στην Ιερά Μονή Γωνιάς, προεξάρχοντας του Σεβασμ. Μητροπολίτου Κισιάμου και Σελίνου κ. Αμφιλοχίου και τη λιτάνευση των ιερών εικόνων θα ακολουθήσει η καθιερωμένη επίσημη εορτή του Ιδρύματος. Στο πλαίσιο συνεργασίας με το Πολυτεχνείο Κρήτης θα πραγματοποιηθεί συζήτηση, με θέμα «Ορθοδοξία και Νέες Τεχνολογίες» με τη συμμετοχή των: **Δρ Μιχαήλ Λαγουδάκη**, Αντιπρύτανη του Πολυτεχνείου Κρήτης και **Δρ Παναγιώτη Παρτινέβελο**, Αναπληρωτή Καθηγητή του Πολυτεχνείου Κρήτης.

Την εκδήλωση θα κλείσει ο Πρόεδρος του Ιδρύματος, Σεβασμ. Μητροπολίτης Κισιάμου και Σελίνου κ. **Αμφιλόχιος**. Η είσοδος στην εκδήλωση είναι ελεύθερη.

Δημοτικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο στα Σφακιά

Την Κυριακή 8 Μαρτίου και ώρα 12:00 στο Πνευματικό Κέντρο Σφακίων, θα πραγματοποιηθεί η έναρξη του Δημοτικού Ελεύθερου Ανοικτού Πανεπιστημίου Σφακίων «Γεώργιος Ξενουδάκης».

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων, κοπή πίτας, καλωσόρισμα του Δημάρχου Σφακίων κ. **Μαν. Χιωτάκη**, χαιρετισμό από τον Δρ. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κ. **Γ. Πατεράκη** και ενημέρωση για το πρόγραμμα του νέου κύκλου σπουδών από την Αντιδήμαρχο Παιδείας κ. **Αφροδίτη Σφηνιά**.

Προβολές από τον Σύλλογο Γυναικών Χανίων

Με την ταινία του Κεν Λόουτς, «Ψωμί και Τριαντάφυλλα» (112' / 2000) ολοκληρώνεται ο κύκλος προβολών ταινιών με θέμα την κοινωνική θέση της γυναίκας, που διοργανώνει η Ομοσπονδία Γυναικών Ελλάδος / Σύλλογος Χανίων, με τη συνδιοργάνωση της Περιφέρειας Κρήτης - Περιφερειακή Ενότητα Χανίων. Η ταινία θα προβληθεί την Κυριακή 8 Μαρτίου, ώρα 8 μ.μ., στην αίθουσα του Δ.Σ. του

Πνευματικού Κέντρου Χανίων

Η ταινία αυτή προβάλλεται με αφορμή τα 110 χρόνια από την καθιέρωση της

Παγκόσμιας Ημέρας της Εργαζόμενης Γυναίκας, με πρόταση της αγωνίστριας του εργατικού κινήματος Κλάρας Τσέτκιν.

Αναβολή εκδήλωσης

Ο Σύλλογος Γυναικών Καλλιτεχνών Χανίων «ΙΡΙΣ» ανακοινώνει ότι λόγω του κορωνοϊού και ύστερα από σύσταση και οδηγίες λοιμοξιολόγων ιατρών, η προβολή της Κυριακής 8 Μαρτίου με τίτλο "Γυναίκες μπροστά και πίσω από την κάμερα" στον Ιστοπλοϊκό Όμιλο Χανίων (Νεώριο Μόρο), με αφορμή τον Παγκόσμιο Εορτασμό της Ημέρας της Γυναίκας αναβάλλεται. Η νέα ημερομηνία της εκδήλωσης θα ανακοινωθεί εγκαίρως. Η Έκθεση Εικαστικής Δημιουργίας του Συλλόγου με τίτλο Γυναικών Ιριδίσματα 2020, συνεχίζεται κανονικά. Διάρκεια Έκθεσης: 4 - 10 Μαρτίου 2020. Ώρες επισκέψεων 09:00 - 21:00 καθημερινά. Είσοδος ελεύθερη.

ΖΑΧΑΡΕΝΙΑ
ΣΗΜΑΝΔΗΡΑΚΗ

Σουφραζέτες

Αντιφρεμινισμός σε ξένες γεηλοιογραφίες εποχής

Πριν από έναν περίπου αιώνα και έπειτα από χρόνια αγώνων, οι Βρετανίδες αποκτούν για πρώτη φορά το δικαίωμα ψήφου. Υπεύθυνες για τη συγκεκριμένη κατάκτηση είναι οι "Σουφραζέτες", ένα κίνημα γυναικών που ο ρόλος του ήταν καθοριστικός στην απόκτηση του δικαιώματος ψήφου των γυναικών, σε μια εποχή που οι όμοιες τους είχαν λίγα δικαιώματα και δεν έπαιζαν κανένα ρόλο στα πολιτικά δρώμενα.

Διαδήλωση - Ψήφος στις γυναίκες.

Emmeline Pankhurst.

θενά.

Το 1903 η Εμελιν Πάνκκερστ ίδρυσε στο Μάντσεστερ μια νέα οργάνωση, την Κοινωνική και Πολιτική Ένωση Γυναικών.

Η Πάνκκερστ πίστευε πως η οργάνωση, για να δει αποτελέσματα, έπρεπε να γίνει πιο ριζοσπαστική και αγωνιστική, για να «ξυπνήσει το έθνος» μέσα «από πράξεις κι όχι λόγια». Η απόφαση που άλλαξε ριζικά τη μορφή του κινήματος ήταν η μεταφορά της έδρας της Ένωσης στο Λονδίνο το 1906. Η «Κυριακή των Γυναικών», η πρώτη μεγάλη συνάντηση των σουφραζέτων τον Ιούνιο του 1908, συγκέντρωσε γυναίκες από όλη τη χώρα για τις εφτά διαφορετικές πορείες στο κέντρο του Λονδίνου. Οι πορείες κατέληγαν όλες στο Hyde Park,

όπου υπήρχαν 80 ομιλήτες. Συνολικά εκείνη τη μέρα, το Hyde Park είχε περίπου 300,000 διαδηλωτές.

Η ριζοσπαστικότητα των ενεργειών του κινήματος είχε συγκλονίσει τη Βρετανία που δεν ήταν συνηθισμένη σε αυτές τις μεθόδους. Το 1912 η Ένωση έστρεψε την προσοχή της στην αναστάτωση της δημόσιας ζωής στο Λονδίνο και την καταστροφή ιδιοκτησίας. Τον Μάιο του 1912, περίπου 150 σουφραζέτες κατέστρεψαν με λιθοβολισμό τα κεντρικά καταστήματα του Λονδίνου. Η επίθεση τους στην Εθνική Πινακοθήκη, ανάγκασε πολλά μουσεία και εκθέσεις να κλείσουν τις πόρτες τους για τις γυναίκες. Οι σουφραζέτες έσπαζαν βιτρίνες, αλυσοδέονταν σε κιγκλιδώματα, έβαζαν φωτιές και έκαναν δολιοφθορές στα δίκτυα ηλεκτροδότησης. Μάλιστα, η πιο θεαματική δράση τους είναι η βομβιστική επίθεση στην κατοικία του τότε πρωθυπουργού Ντέιβιντ Λόιντ Τζορτζ (1913).

Οι σουφραζέτες ερχόντουσαν συνεχώς σε αμέτρητες συμπλοκές με την αστυνομία. Απαθαντισμένες από τον τύπο με χειροπέδες, να φωνάζουν, αλυσοδεμένες σε κτίρια, έγιναν αντικείμενο πρωτοφανούς σατιρισμού.

Εκατοντάδες ακτιβίστριες ρίχτηκαν στη φυλακή και άρρισαν απεργία πείνας σε μια προσπάθεια να ασκήσουν πίεση στην Κυβέρνηση, πριν τελικά λάβουν τροφή δια της βίας.

Πολλές ταϊστήκαν με το ζόρι, βάσει μιας πρακτικής που απαγορεύτηκε το 1913 με νόμο που ανάγκασε τις αρχές να απελευθερώσουν τις φυλακισμένες που ήταν υπερβολικά αδύνατες.

Στις αρχές του εικοστού αιώνα ως και τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, περίπου χίλιες σουφραζέτες ήταν φυλακισμένες στη Βρετανία. Οι γυναίκες αυτές, ωστόσο, οδηγούνταν εκ νέου

στη φυλακή όταν η κατάσταση της υγείας τους το επέτρεπε. Η Pankhurst μάλιστα είχε φυλακιστεί και αφεθεί ελεύθερη 11 φορές.

Αν και προέρχονταν από την αστική τάξη - όπως οι περισσότερες γυναίκες που ηγούντο των φεμινιστικών κινήσεων - η Emmeline Pankhurst ήξερε να κινητοποιεί δυνάμεις που προέρχονταν από την εργατική τάξη στα εργοστάσια κλωστοϋφαντουργίας στο βόρειο τμήμα της χώρας ή στη συνοικία East End στο Λονδίνο.

Δεν είναι γνωστό πόσες σουφραζέτες είχαν επιστρατευτεί στον αγώνα αυτό, αλλά η οργάνωση αυτή δεν είχε σχεδόν καθόλου την υποστήριξη της κοινής γνώμης. Οι σουφραζέτες συχνά επικρίνονταν και από γυναίκες που πίστευαν ότι οι ακτιβίστριες αυτές προδίδουν τον ρόλο της μητέρας και της συζύγου.

Τον Μάιο του 1912, οι σουφραζέτες βγήκαν και στους αμερικανικούς δρόμους σέρνοντας τα λευκά δαντελωτά τους φορέματα και τα καρτοστάκια με τα μωρά τους, επισφραγίζοντας το Πρώτο Κύμα Φεμινισμού και δημοσιοποιώντας το σκοπό τους: οι γυναίκες δε θα πρέπει να περιορίζονται στο σπίτι. Η παρέλαση των σουφραζέτων ήταν μια νέα, τολμηρή τεχνική που υιοθετήθηκε τα αμέσως επόμενα χρόνια από τις φεμινίστριες σε Ηνωμένο Βασίλειο και ΗΠΑ, και επικεντρώθηκε στα κύρια σημεία του φεμινισμού που αφορούν στην ισότητα: από τον τομέα της εργασίας και των δικαιωμάτων ψήφου και ιδιοκτησίας, μέχρι το γάμο και την ανατροφή των παιδιών.

Στις αρχές του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου η Pankhurst καλεί τις συναγωνίστριές της να αναστείλουν τη δράση τους για να μετάσχουν στον αγώνα του πολέμου. Ιστορικοί εκτιμούν

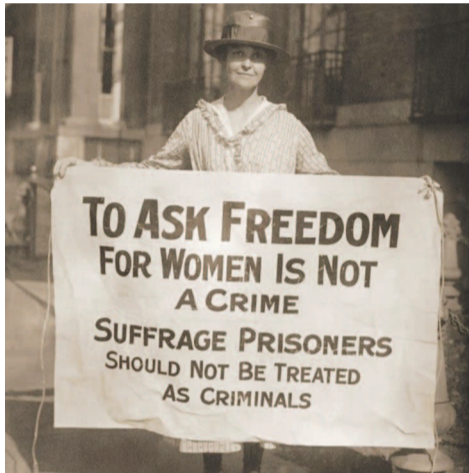
Η πρώτη γυναίκα - σουφραζέτα συνελήφθη στο Λονδίνο.

Τι μπορεί να είναι η γυναίκα, αλλά χωρίς ψήφο: Δήμαρχος, νοσοκόμα, μητέρα, γιατρός, δασκάλα, εργάτρια. Τι θα μπορούσε να είναι ο άνδρας, χωρίς να χάσει την ψήφο του: Βαρυποίνιτης, ψυχοσθενής, ιδιοκτήτης λευκών σκλάβων, ανίκανος για εργασία, μέθυσος.

Συλλήψεις ακτιβιστριών

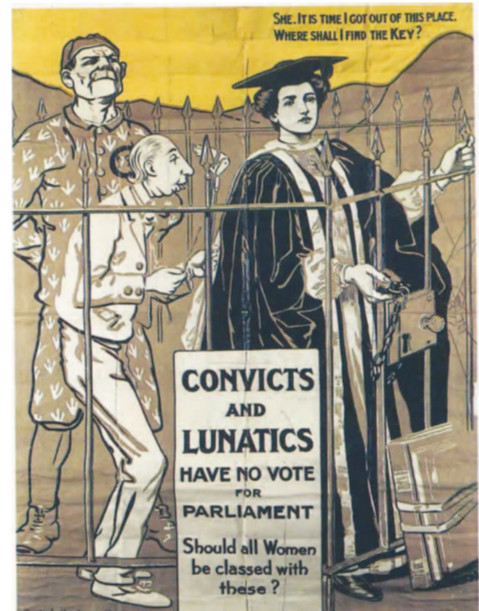
Το να ζητάς ελευθερία για τις γυναίκες δεν είναι έγκλημα. Οι φυλακισμένες σουφραζέτες δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως εγκληματίες.

Όλοι δουλεύουν αλλά η μαμά είναι σουφραζέτα. Θέλω να ψηφίσω αλλά η σύζυγός μου δεν με αφήνει!

Θέλω να μιλώ εκ μέρους του εαυτού μου στις κάλπες.

Οι βαρupoίνετες και οι σχιζοφρενείς δεν ψηφίζουν για το Κοινοβούλιο. Πρέπει όλες οι γυναίκες να συγκαταλέγονται με αυτούς; (Εκείνη: Είναι καιρός να βγω από αυτό το μέρος. Πού θα βρω το κλειδί;)

ότι ο ρόλος γενικά των γυναικών κατά τη διάρκεια του πολέμου συνέβαλε πολύ περισσότερο στην υιοθέτηση του νόμου του 1918, παρά η δράση που ανέπτυσαν οι σουφραζέτες. Στους αγρούς, στα εργοστάσια, στα γραφεία και στα καταστήματα, οι γυναίκες εργάστηκαν στις θέσεις των ανδρών, οι οποίοι είχαν επιστρατευτεί.

Στις 6 Φεβρουαρίου του 1918, το βρετανικό κοινοβούλιο υιοθετούσε το «Νόμο του 1918 για τη λαϊκή εκπροσώπηση»: 8 εκατομμύρια γυναίκες -πλικίας άνω των 30 ετών- εγγράφηκαν στους εκλογικούς καταλόγους. Οι γυναίκες αποκτούν δικαίωμα ψήφου και δέκα χρόνια μετά, κι ενώ η Pankhurst είχε πεθάνει, έχουν ακριβώς ίδια δικαιώματα ψήφου με τους άνδρες. Χρειάστηκε να περάσουν ακόμη δέκα χρόνια για να μπορούν οι γυναίκες να ψηφίζουν από την ηλικία των 21 ετών, όπως οι άνδρες.

Η Νέα Ζηλανδία ήταν η πρώτη αυτοδιοικούμενη χώρα που εκχώρησε ψήφο στις γυναίκες, όταν το 1893 επιτράπηκε σε όλες τις γυναίκες άνω των 21 να ψηφίσουν στις κοινοβουλευτικές εκλογές. Ακολούθησαν η Αυστραλία (1902), η Φινλανδία (1906), η Νορβηγία (1913), η Σοβιετική Ένωση (1917), η Γερμανία (1918), οι ΗΠΑ (1920), η Βραζιλία, η Τουρκία και η Ταϊλάνδη (1934)... η Ελβετία (1971) και το δικαίωμα αυτό παραμένει ακόμη περιορισμένο στις χώρες του Κόλπου. Οι σουφραζέτες είχαν λοιπόν εμπνεύ-

σει φεμινίστριες και σε άλλες χώρες, κυρίως στη Γαλλία, όπου οι Γαλλίδες ψήφισαν πρώτη φορά στις 29 Απριλίου του 1945. Τα Ηνωμένα Έθνη, μόλις το 1975, καθιέρωσαν την 8η Μαρτίου επίσημα ως Παγκόσμια Ημέρα για τα δικαιώματα της Γυναίκας και την παγκόσμια ειρήνη.

Ο αγώνας των γυναικών για ίσα δικαιώματα δεν ήταν εύκολος. Εκτός από φυλακίσεις και κοινωνική κατακραυγή, είχαν να αντιμετωπίσουν τις λοιδωρίες και κοροϊδίες των αντρών. Ο κόσμος φοβόταν ότι αν οι γυναίκες ψήφισαν, θα έχαναν τη θηλυκότητά τους, θα παρατούσαν τις οικογένειές τους και θα διαφθείρονταν ηθικά. Πολλοί τις θεωρούσαν γραφικές «γυναϊκούλες» με φανταχτερά καπέλα και πορείες συνοδείας... τσαγιού, που απλώς σκότωναν τον ελεύθερο χρόνο τους μην έχοντας κάτι σημαντικότερο να κάνουν στη ζωή τους. Η αλήθεια ήταν φυσικά ακριβώς το αντίθετο. Ο ευκολότερος τρόπος να γελοιοποιήσουν τις σουφραζέτες ήταν να σχολιάσουν αρνητικά την εμφάνισή τους. Σουφραζέτα ισοδυναμούσε με άσχημη γεροντοκόρη που ήθελε να εκδικηθεί το αντρικό φύλο.

Ο κόσμος της εποχής όταν άκουγε γυναίκα ψηφοφόρος φανταζόταν ένα ζοφερό μέλλον. Οι γυναίκες θα αδιαφορούσαν για τα παιδιά τους, θα σύναζαν σε μπαρ, θα κάπνιζαν, θα έπιναν αλκοόλ και θα χαρτόπαιζαν...

Οι γυναίκες παρουσιάζονται μερικές φορές

υπερβολικά απελευθερωμένες. Οι πρώτες φεμινίστριες της εποχής, σύμφωνα με το στερεότυπο που επικρατούσε γι' αυτές, απεικονίζονται ως ανδροπρεπείς γυναίκες που μισούν τους άνδρες και εγκαταλείπουν την οικογένειά τους. Το 1913, όταν το γυναικείο κίνημα εξαπλώθηκε από τη Βρετανία στις ΗΠΑ, η εταιρεία παραγωγής Edison παρουσίασε την ταινία «Πώς κέρδισαν την ψήφο» (How they got the vote), που είχε σκοπό να σατιρίσει τις Βρετανίδες σουφραζέτες, που προέβαιναν σε ιδιαίτερα μαχητικές διαδηλώσεις στη χώρα τους προσπαθώντας να τραβήξουν την προσοχή του Κοινοβουλίου.

Σχετικές γελοιογραφικές απεικονίσεις του εξωτερικού, κυρίως σε κάρτες ευρείας κυκλοφορίας, εις βάρος των γυναικών που αγωνίζονταν για τα δικαιώματά τους παρατίθενται παρακάτω, ανατρέχοντας στο αμφίβολο χιούμορ των αρχών του 20ού αιώνα.

Ταϊζοντας με το ζόρι μια σουφραζέτα (στη φυλακή).

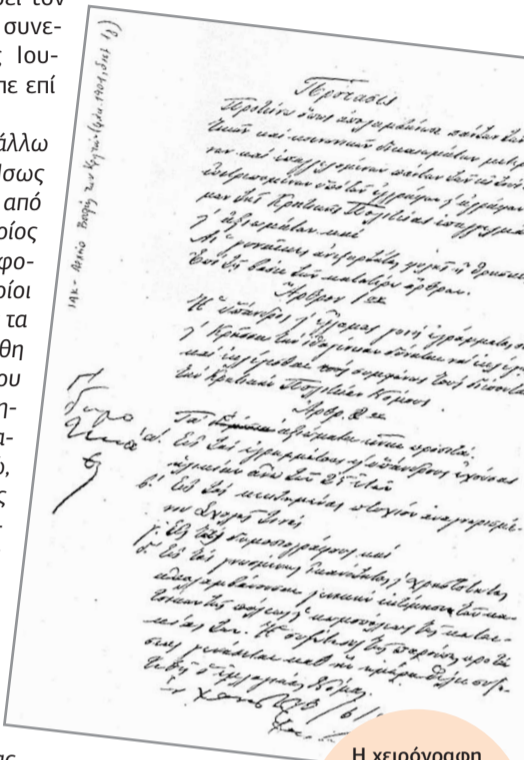

Καταγωγή και εξέλιξη μιας σουφραζέτας. Στα 15 είναι μια γλύκα. Στα 20, μια κοκέτα. Στα 40, ακόμη ανύπαντρη. Στα 50, σουφραζέτα που απαιτεί ψήφο στη γυναίκα.

Όταν οι γυναίκες θα ψηφίζουν. Το πρόγραμμά του συζύγου: Δευτέρα, πλύσιμο. Τρίτη, μπάλωμα. Τετάρτη, γενική καθαριότητα. Πέμπτη, τρίψιμο. Παρασκευή, ψώνια για το σπίτι. Σάββατο, όλες οι δουλειές. Κυριακή, κι άλλη δουλειά.

Αυτή η εργασία δεν θα μπορούσε να τελειώσει χωρίς αναφορά στην πρόταση χειραφέτησης της γυναίκας στην Κρητική Βουλή το 1901, μόλις τρία χρόνια από την κήρυξη της Κρητικής Αυτονομίας. Ο Σφακιανός βουλευτής Γεώργιος Δασκαλογιάννης, υποβάλλει στην συνεδρίαση της 6ης Ιουνίου 1901 της Κρητικής Βουλής, πρόταση χειραφέτησης της γυναίκας. Σύμφωνα λοιπόν με τα πρακτικά συνεδριάσεων της Βουλής των Κρητών, ο Γεώργιος Δασκαλογιάννης, βουλευτής, έγγαμος και πατέρας πολλών τέκνων, είχε πάρει τον λόγο κατά την συνεδρίαση της 6ης Ιουνίου 1901 και είπε επί λέξει:

Εγώ θα υποβάλλω μίαν πρότασιν. Ίσως φανεί περίεργον από βουλευτήν ο οποίος εξελέγη από ψηφοφόρους, οι οποίοι διατηρούσιν ίσως τα αυστηρότερα ήθη και έθιμα του τόπου, να υποβληθεί τοιαύτη πρότασις, αλλ' εγώ, πεπειθώς εις τας ιδίας μου σκέψεις, εις την ιδίαν μου πεποίθησιν ότι εκείνο το οποίον θα υποβάλλω είναι ορθόν και δίκαιον, συμφώνως με τας παρούσας περιστάσεις, θα την υποβάλω:

Η χειρόγραφη πρόταση του Δασκαλογιάννη (αρχείο της Βουλής των Κρητών, 1901).

Προτείνω όπως απολαμβάνωσι πάντων των πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, μετερχόμενοι και επαγγελλόμενοι πάντα των εις τους άνδρας επιτρεπόμενα υπό των εγγράφων και αγγράφων Νόμων της Κρητικής Πολιτείας επαγγέλματα και αξιώματα, και αι γυναίκες, επί τη βάση των κατωτέρω άρθρων:

- Άρθρον 1ον: Η ύπανδρος και έγγαμος γυνή, εγγράμματος ούσα και Κρήσσα την ιθαγένειαν, δύναται να εκλέγει και εκλέγεται συμφώνως προς τους διέποντας την Κρητικήν Πολιτείαν Νόμους.
- Άρθρον 2ον: Τα δημόσια αξιώματα είναι προσιτά:
  - α) Εις τας εγγραμμάτους και υπάνδρους, εκούσας ηλικίαν άνω των 25 ετών.
  - β) Εις τας κεκτημένας πτυχίον αναγνωρισμένης σχολής τινός.
  - γ) Εις τας δημοσιογράφους, και
  - δ) Εις τας εγνωσμένης ικανότητος και χρηστότητος απολαμβανούσας γενικήν εκτίμησιν, εν τη πόλει ή κωμοπόλει της κατοικίας των. Η συζητήσις της παρούσης προτάσεως γενήσεται την ημέραν καθ' ήν θα συζητηθεί ο εκλογικός νόμος της πατρίδος.

Εν Χανίοις τη 6η Ιουνίου 1901Ο Βουλευτής: Γεώργιος Δασκαλογιάννης

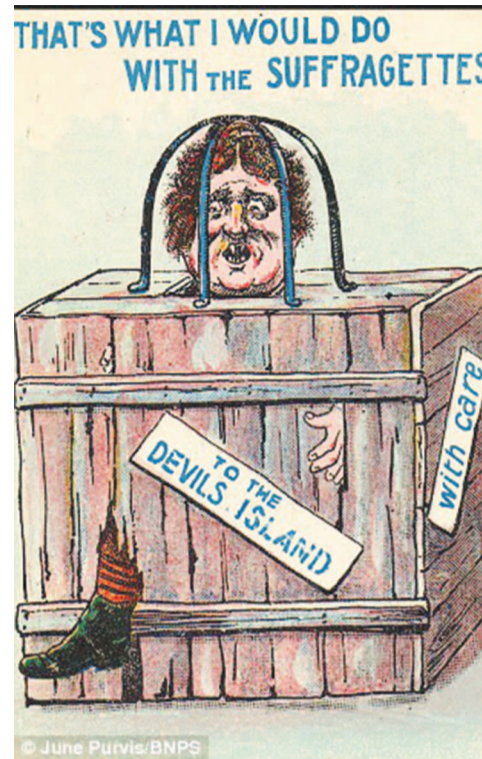
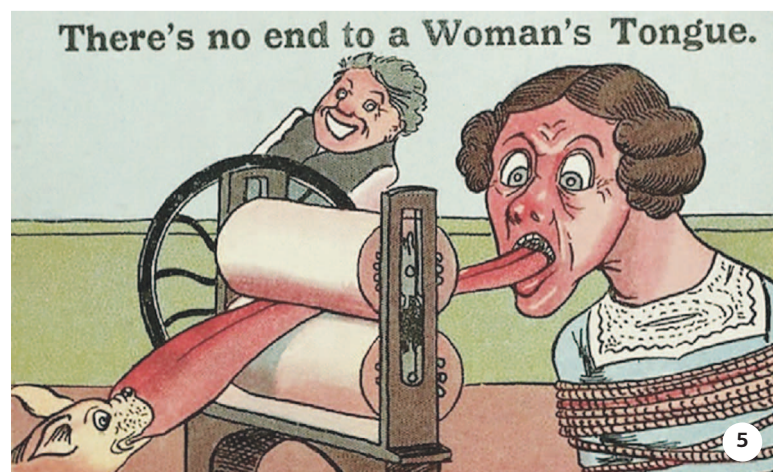
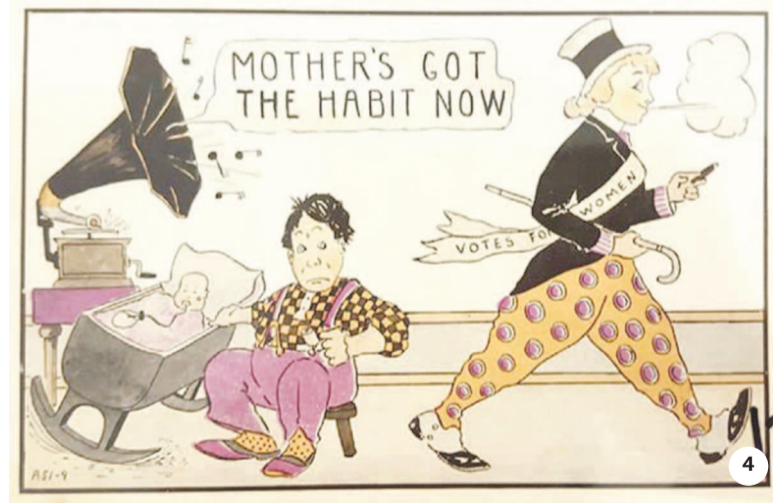
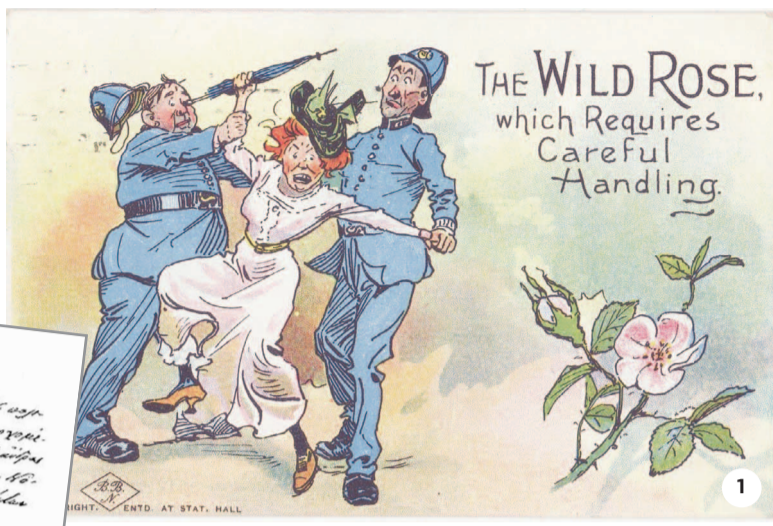
Παρατεταμένα γέλια και καγχασμοί κάλυψαν τα λόγια του Δασκαλογιάννη που απάντησε απόητος: Γελάτε εις την αρχήν είπε, αλλ' όταν σκεφθείτε ότι εις όλα τα πεπολιτισμένα έθνη του κόσμου, έχουσι αυτήν την αρχήν, δεν θα γελάτε βεβαίως. Είμαι πεπεισμένος ότι η Βουλή θα καταψηφίσει την πρότασίν μου, αλλά δεν είμαι ποσώς πεπεισμένος ότι δεν θα έλθει μία Βουλή που θα την ψηφίσει.

Μεγάλη αναστάτωση προκλήθηκε βέβαια από την πρόταση του Δασκαλογιάννη. Πικρόχολα σχόλια εξακοντίζονται από παντού, ενώ η Χανιώτικη εφημερίδα «Νέα Έρευνα» αφού παραθέτει την «Αμερικανωτάτη» όπως την αποκαλεί πρόταση, απευθύνεται στον βουλευτή: Εις τον φίλον βουλευτήν Σφακιών θα κάμωμεν την εξής ερώτησιν: Όταν θα γίνωνται εκλογαί και εν γένει καθ' όλην την διάρκειαν της εκλογικής περιόδου, ποίος θα μαγειρεύει εις το σπίτι του, και τι θα γίνουν τα παιδιά του; Η πρότασίς του δεν προβλέπει περί τούτου και είναι νομιζομεν ανάγκη να την συμπληρώσει.

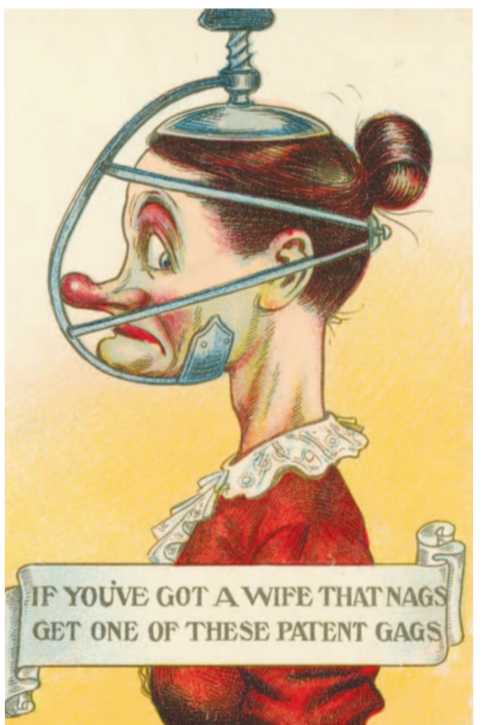
Ενδεικτικό της νοοτροπίας που επικρατούσε την εποχή αυτή είναι και το παρακάτω κείμενο που δημοσιεύτηκε στις 6 Ιουλίου 1901 με τον τίτλο «Μια γνώμη»: Το ζήτημα της χειραφετήσεως των γυναικών εξακολουθεί συζητούμενον υπό διαφόρους μορφάς. Καθ' ημάς δεν υπάρχει ζήτημα. Η γυνή ουδαμώς κωλύεται να γίνει ιατρός, δικηγόρος, έμπορος, διδάσκαλος, ξενοδόχος, οινωπόλης και εί τι άλλο νομίσει ότι δύναται να επαγγεληεί επάγγελμα. Μόνον του δικαιώματος του εκλέγειν και εκλέγεσθαι κωλύεται, ως υπάλληλος του ανδρός, ως συμβαίνει και εις τον άνδρα γινόμενον υπάλληλον της Πολιτείας. Αμα η γυνή παύσει ούσα υπάλληλος του ανδρός, παύει αυτοδικαίως και ο περιορισμός ούτος. Εις τας γυναίκας επομένως αποκείται να απαλλαχθώσιν από τον άνδρα και τότε ημπορούν να διεκδικήσουν πολιτικά δικαιώματα.

Καθώς φαίνεται, και μετά την αναταραχή, δεν δόθηκε συνέχεια στην πρόταση του Δασκαλογιάννη.

Όπως είναι γνωστό στην Ελλάδα το δικαίωμα ψήφου στις γυναίκες εκχωρήθηκε το 1952.

Αυτό θα έκανα με τις σουφραζέτες (Αποστολή στο Νησί του Διαβόλου)

Αν έχετε μια σύζυγο που συνεχώς γκρινιάζει, αποκτήστε ένα τέτοιο μοναδικό φίμωτρο

Λοιπόν, ΕΣΥ τι θα έκανες σε μια τέτοια περίπτωση;

1. Το άγριο ρόδο που απαιτεί προσεκτικό χειρισμό.
2. Σπίτι μου, σπιτάκι μου... Ένα κτυπητό παράδειγμα από το σπίτι μιας σουφραζέτας. Αν έχουν σπίτι...
3. Ο άνδρας ήρθε πρώτος και η γυναίκα μετά από αυτόν.
4. Η μαμά το έχει κάνει συνήθεια τώρα πια.
5. Δεν έχει τέλος η γλώσσα της γυναίκας.

παιδότοπος

2ο Ειδικό Δημ. Σχ. και Νηπιαγωγείο Χανίων

Ταξιδεύοντας στα πελάγη της αυτοέκφρασης

ΒΑΓΓΕΛΗΣ
Θ. ΚΑΚΑΤΣΑΚΗΣ
kakatsakis@sch.gr

Καλοί μου φίλοι, καλό Σαββατοκύριακο! Ένα σπονδυλωτό και πολυεπίπεδο έργο τέχνης, σε μια πρώτη ματιά, το Επιτραπέζιο Ημερολόγιο που κυκλοφόρησαν με την αρχή του νέου έτους, οι δάσκαλοι του 2ου Ειδικού Δημ. Σχ. και Νηπιαγωγείου Χανίων. Σαν ανθό και σαν καρπό της αγάπης τους, στα παιδιά με τις ειδικές ανάγκες και τις ξεχωριστές ικανότητες, τους μαθητές των. Για μια όμορφη και ωφέλιμη για τα παιδιά δέσμη δραστηριοτήτων με τον γενικό τίτλο "Πελάγη

αυτοέκφρασης", πρόκειται. Δεν το συζητώ ότι «η τέχνη μπορεί να μετατραπεί σε θεραπευτικό εργαλείο για τη μάθηση και τη γνωστική ανάπτυξη ενός παιδιού με αναπηρία, ιδιαίτερα στους τομείς της επικοινωνίας και της κοινωνικοποίησης». Πάνω απ' όλα και πρώτα απ' όλα την ευχαρίστηση των συγκεκριμένων παιδιών μ' αυτήν τους την ενασχόληση, "λογαριάζω", ωστόσο, περισσότερο. Ακριβώς γιατί βρίσκουν, χάρη στους δασκάλους των, θέσεις στον ήλιο, ένα ένα ξεχωριστά κι όλα μαζί τα συγκεκριμένα παιδιά που έχουν δικαίωμα να πετάξουν με τα

όποια δικά τους φτερά.

Σας ευχαριστώ, καλοί μου συνάδελφοι, για την ευκαιρία που μου δώσατε να ονειρευτώ μαζί με τους μαθητές σας και να γίνω συνοδός τους, μέσω της τέχνης. Πάντα αξία στην υπηρεσία του "εμείς", Δασκάλων και Γονέων, προς όφελος των μαθητών, καλή μου φίλη Ιωάννα Φιλιππάκη, διευθύντρια του Σχολείου!

Σας χαιρετώ με αγάπη όλους!
Βαγγέλης Θ. Κακατσάκης
δάσκαλος

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Οι κούκλες που μας μοιάζουν!!

(Έργο της εικαστικού Μ. Καλογνώμου)

Οι κούκλες έχουν ταυτότητα. Η κάθε μία έχει τα χαρακτηριστικά και την προσωπικότητα κάθε παιδιού.

Αποτελούν ισχυρό εκπαιδευτικό εργαλείο, αποκτούν φωνή κι εκφράζουν τον συναισθηματικό κόσμο, τις συνήθειες, τα ενδιαφέροντα και τα στοιχεία του χαρακτήρα κάθε μαθητή.

Σας αποστέλλουμε το επιτραπέζιο ημερολόγιο του Σχολείου μας με τις θερμές ευχές μας για χαρούμενο και δημιουργικό νέο έτος.

Η αξία του δεν έγκειται στην πολυτέλειά ή στην εικονογράφηση του μα στην ενδεικτική καταγραφή των δραστηριοτήτων που υλοποιούνται στα πλαίσια των προγραμμάτων συνεκπαίδευσης, ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης της σχολικής αλλά και της ευρύτερης κοινότητας. Η τέχνη μπορεί να μετατραπεί σε θεραπευτικό εργαλείο για τη μάθηση και τη γνωστική ανάπτυξη ενός παιδιού με αναπηρία, ιδιαίτερα στους τομείς της επικοινωνίας και της κοινωνικοποίησης. Δημιουργεί ένα ποικιλόμορφο περιβάλλον που προάγει την συνεργασία, την κατανόηση και αποδοχή της διαφορετικότητας.

Η ενασχόληση με την τέχνη αποτελεί ίσως το σημαντικότερο πεδίο έκφρασης και δράσης των μαθητών με αναπηρία. Πολλές φορές ένα τραγούδι ή μια ζωγραφιά μπορεί να μας πει περισσότερα απ' ότι αρκετές ώρες θεραπείας.

ΑΠΟ ΤΟ 2ο ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΧΑΝΙΩΝ

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

Ποια είναι τα υλικά για να φτιάξεις ένα φανταστικό κάστρο;

Τα παιδιά έγιναν μια ομάδα, απελευθέρωσαν την δημιουργικότητά τους και καλλιέργησαν τις μοναδικές δεξιότητές τους. Με πολύ απλά υλικά, την φαντασία τους, και την βοήθεια των εκπαιδευτικών δημιούργησαν το δικό τους κάστρο.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Έργο από το πρόγραμμα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των μαθητών του 15ου Δημοτικού Σχολείου Χανίων

Ο κοινωνικός αποκλεισμός των ατόμων με αναπηρία μπορεί να απαλυνθεί εάν από πολύ μικρή ηλικία τα παιδιά εξοικειωθούν με την έννοια της «διαφορετικότητας». Ένας άνθρωπος με

πλήρη κατανόηση των αναγκών ενός ατόμου με αναπηρία, είναι ο καλύτερος σύμμαχός του για μια ζωή χωρίς διακρίσεις και φόβο

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

Κάτω από τον ίδιο Ουρανό

Στα πλαίσια του προγράμματος «Υιοθετώντας ένα πάρκο στην πόλη μας» του Δικτύου Μαθητικού Εθελοντισμού Χανίων ΔΗΜΟΦΙΛΟΣ το σχολείο μας συμμετείχε στη δράση φυτεύοντας λουλούδια και κρεμώντας χειροποίητες φωλιές πουλιών στα δέντρα.

ΙΟΥΝΙΟΣ

Γιορτή αποχαιρετισμού

Η φωνή, το άγγιγμα, η χειραψία, η κίνηση και η επαφή πρόσωπο με πρόσωπο γίνονται τα βασικά εργαλεία για να ανακαλύψεις τη μοναδικότητά σου και να σεβαστείς τη διαφορετικότητα του άλλου. Αν τραγουδήσεις μαζί του, αν σε ζωγραφίσει, αν με την πλάτη σου στηρίξει τη δική σου αν χορέψετε ή αν απλώς τεντωθείς συγχρονισμένα μαζί του, θα έχει σημασία αν και πόσο διαφορετικοί είστε;

ΜΑΪΟΣ

Εικαστικές δημιουργίες μαθητών στο πλαίσιο προγράμματος συνεκπαίδευσης με τη Γ' τάξη του Δημοτικού Σχολείου Στερνών

Η διοργάνωση δράσεων οργανωμένου παιχνιδιού, αθλοπαιδιών, καλλιτεχνικών και λοιπών δραστηριοτήτων αποσκοπούν, αφενός, στην καλλιέργεια στάσεων αποδοχής της διαφορετικότητας και αφετέρου στην ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Έργο από την ΣΤ' τάξη του 11ου Δημοτικού Σχολείου στα πλαίσια της εκδήλωσης της γιορτής βιβλίου με την κα Σκορδαλά - Κακατσάκη Ευδοκία

...και τότε, ένας μαγικός αέρας φύσηξε. Πήρε τη λύπη απ τις καρδιές μας. Τις γέμισε ελπίδα και χαρά. Κι απλώσαμε τα χέρια τα παιδιά. Κι απλώσανε τις φτερούγες τους οι άγγελοι και ταγγελάκια. Κι άπλωσαν τα φτερά τους τα πουλιά. Κι αγκαλιαστήκαμε. Κι έτσι αγκαλιασμένοι, αρχίσαμε να χορεύουμε. Χορεύαμε και τραγουδούσαμε. Και λέγαμε ξανά και ξανά το τραγούδι της καρδιάς. Το τραγούδι της δικής μας καρδιάς.

Επιμέλεια:
ΣΑΚΗΣ ΚΟΥΒΑΤΟΣ
info@herb.gr

Βιότοπος - περιγραφή

Η λατινική ονομασία του βοτάνου είναι **ARBUTUS unedo** (Αρβουτος η κοινή). Ανήκει στην οικογένεια των Ερεικιδών. Υπάρχουν περίπου 14 είδη αλλά στη χώρα μας συναντούμε την Άρβουτο την κοινή, και την Άρβυτο ή Αδράχνη ή Αγριοκουμαριά.

Κουμαριά

Στην χώρα μας την συναντούμε με τις κοινές ονομασίες κουμαριά, λαγομπλιά, κουραμιά, καρμπλιά.

Η κουμαριά φυτρώνει μαζί με τη συγγενή της αγριοκουμαριά στις σκληρόφυλλες, αείφυλλες διαπλάσεις της Ελλάδας και άλλων παραμεσόγειων χωρών, γνωστές ως μακκί που είναι σύμπλεγμα από αδιαπέραστους θάμνους στις άκρες των δρόμων και των χωραφιών.

Είναι θάμνος που δίνει τα κούμαρα. Έχουν αρκετή ζάχαρη όταν είναι ώριμα. Είναι ένας θάμνος σπανίως δενδρώδης. Συνήθως το ύψος του φτάνει μέχρι τα 3 μέτρα. Στα καλλιεργούμενα είδη για καλλωπιστικούς σκοπούς μπορεί να φτάσει σε ύψος και τα 10 μέτρα. Τα φύλλα του είναι έμμονα, αδρά, έμμισχα, λοχχοειδή, μάλλον οξέα, στην άνω επιφάνεια πράσινα, στην κάτω θαμπά. Τα άνθη κατά τοσμπιά, μικρά λευκά κυπελλοειδή, γυριστά προς τα κάτω, με μικρό πενταμερή κάλυκα, με λευκή σταμνοειδή στεφάνη, με δέκα τριχωτούς στήμονες και ένα ύπερο. Είναι είδος ερμαφρόδιτο. Τα άνθη του φυτού γονιμοποιούνται από τις μέλισσες οι οποίες παράγουν το γνωστό κουμαρόμελο, το οποίο είναι συνήθως πικρό. Ο καρπός του φυτού, ράγα σαν κεράσι. Σφαιρικός, στην αρχή κίτρινος και κατόπιν κόκκινος, με μικρά αυγοειδή σπέρματα. Απαντά σε όλη την Ελλάδα προ παντός όμως στο Άγιον Όρος και την νότιο Μακεδονία.

Ιστορικά στοιχεία

Η κουμαριά ήταν γνωστή από την αρχαιότητα. Είναι ο «κόμμαρος» του Θεόφραστου και του Διοσκουρίδη. Χρησιμοποιήθηκαν για τις αιμοστατικές της ιδιότητες.

Ο Ιπποκράτης χρησιμοποιούσε τον κόμμαρο εναντίον της θρομβοφλεβίτιδας. Μερικές δεκαετίες πριν ήρθε η επιστήμη και επιβεβαίωσε την ύπαρξη των κουμαρινών στα κούμαρα, που σήμερα χρησιμοποιούνται στα σύγχρονα αντι-

πηκτικά που δίνονται στις θρομβώσεις!

Οι αρχαίοι έλληνες δεν τα προτιμούσαν ως φρούτο. Ο Πλίνιος ο πρεσβύτερος έδωσε στο φυτό την ονομασία Unedo που προέρχεται από το λατινικό "unum edo" το οποίο σημαίνει «τρώω μόνο ένα».

Το ξύλο της χρησιμοποιήθηκε μαζί με άλλων θάμνων και δέντρων ως ξυλοκάρβουνο στη μεταλλουργία για το λιώσιμο των μετάλλων. Ο Διοσκουρίδης αναφέρει ότι το μέλι που παράγεται από τις περιοχές όπου αφθονούν τα κούμαρα (κουμαρόμελο) είναι «κεφαλαγές και κακοστόμαχο».

Τα ίδια πίστευε και ο Γαληνός.

Από κούμαρα φτιάχνανε στην Ευρώπη κρασί, κονιάκ και ένα ηδύποτο γνωστό ως κουμαρόκρεμα (crème d' arbouze) που διευκολύνει την πέψη.

Ρακί από κούμαρα που φτιάχνεται στην περιοχή του Πλαταμώνα ανακατεμένο με ζάχαρη και κανέλα χρησιμοποιείται σε γρίπη ως ρόφημα ή σε εντριβή και ανακουφίζει από τον πυρετό.

Στην Κρήτη τα κούμαρα τα έτρωγαν γιατί καθάρζαν το αίμα και για τις υπακτικές και διουρητικές τους ιδιότητες. Τα θεωρούσαν αιμοποιητικά και τα συνιστούσαν σε όσους έπα-

σαν από ελώδεις πυρετούς. Στις περιφέρειες που αφθονούσαν τα κούμαρα έφτιαχναν ωραία ρακί από αυτά. Πολλές κουμαριές υπήρχαν στην Ασή Γωνιά και στο Κάστελλο Αποκόρωνα. Διάχυτες κουμαριές υπήρχαν σε όλες τις ορεινές περιοχές.

Συστατικά - χαρακτήρας

Οι καρποί του φυτού είναι πλούσιοι σε πηκτίνες. Ο φλοιός περιέχει δεσφικές ύλες (36,4%) και αρβουτίνη. Η αρβουτίνη είναι αντισηπτική ουσία που λαμβάνεται με το βράσιμο των καρπών. Τα φύλλα περιέχουν κουμαρίνη. Ως τρόφιμο έχει ελάχιστη θρεπτική αξία.

Άνθιση - χρησιμοποιούμενα μέρη - συλλογή

Τα άνθη του φυτού εμφανίζονται το φθινόπωρο. Δεν εμφανίζονται όμως όλα μαζί. Η Κουμαριά είναι από τα λίγα φυτά το οποίο έχει ταυτόχρονα άνθη, άγουρους και ώριμους καρπούς. Οι σπόροι του φυτού ωριμάζουν από τον Οκτώβριο μέχρι τον Δεκέμβριο. Για θεραπευτικούς σκοπούς χρησιμοποιούνται τα φύλλα, ο φλοιός, και οι καρποί του φυτού. Τα ώριμα κούμαρα συλλέγονται και καταναλώνονται αμέσως. Δεν διατηρούνται μετά την συλλογή του αρκετά..

Θεραπευτικές ιδιότητες και ενδείξεις

Το βότανο δρα ως αντισηπτικό, διουρητικό, αντιφλεγμονώδες, στυπτικό και αιμοστατικό. Όλα τα μέρη του φυτού περιέχουν γαλακτικό αιθύλιο, μια ουσία που έχει ισχυρή αντιβιοτική δράση έναντι των βακτηριδίων Mycobacterium. Τα φύλλα, ο φλοιός και η ρίζα είναι στυπτικά και διουρητικά. Η στυπτική του δράση το καθιστά χρήσιμο για τη θεραπεία της διάρροιας και της δυσεντερίας.

Τα ώριμα κούμαρα συνιστώνται σε δυσκοιλιότητα και αεροφαγία.

Βοηθά σε προβλήματα φλεγμονών και άλλες παθήσεις των ουροφόρων οδών όπως κυστί-

τιδα, ουρηθρίτιδα, ενούρηση, δυσούρηση, σε αιματουρίες και αιμορραγίες της μήτρας.

Είναι τονωτικό για τους εξασθενημένους οργανισμούς στους οποίους χορηγείται μαζί με κρασί, κανέλα και ζάχαρη.

Παρασκευή και δοσολογία

Τα φύλλα παρασκευάζονται ως αφέψημα το οποίο πίνουμε σε προβλήματα φλεγμονών.

Οι καρποί τρώγονται σε προβλήματα δυσκοιλότητας ή δυσπεψίας αλλά σε περιορισμένο αριθμό.

Για τους εξασθενημένους οργανισμούς διαλύουμε ώριμα κούμαρα σε κρασί χωρίς συντηρητικά και προσθέτουμε ένα φλιτζάνι νερό στο οποίο έχουμε βράσει κανέλα και ζάχαρη.

Προφυλάξεις

Τα κούμαρα πρέπει να τρώγονται από τους δυσκοιλίους όταν είναι νηστικοί και να μην τρώνε περισσότερα από 3 με 4 καρπούς. Αν φάνε πολλά βαραίνουν το στομάχι και προκαλούν πονοκέφαλο. Τα κούμαρα πρέπει να τρώγονται την στιγμή που είναι απολύτως ώριμα. Αν τα καταναλώσουμε όταν έχουν υπερωριμάσει ξυρίζουν λόγω της ζύμωσης και του σχηματισμού αλκοόλης. Αν φάμε αρκετά τέτοια κινδυνεύουμε από δηλητηρίαση. Αν φάμε ανώριμους καρπούς είναι άνοστοι και στυφοί και μπορεί να προκαλέσουν αναούλα και εμετό. Τα τρώμε λοιπόν μόνο στην απόλυτη ωρίμανση τους όταν είναι γλυκά και εύγευστα.

ARTEMISIA LANDRAKI

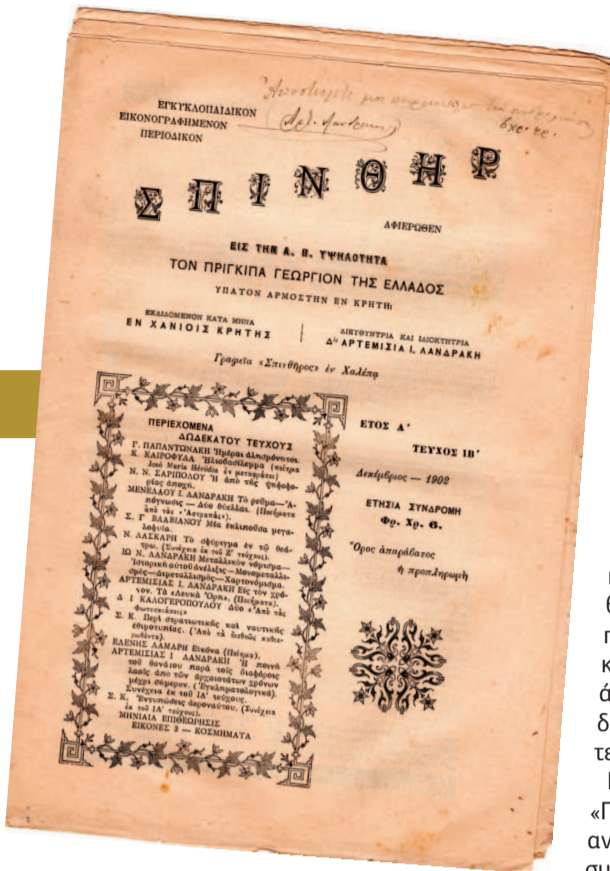
Μια γυναίκα εκδότρια στα Χανιά του 1900

■ Ιστορικά ντοκουμέντα από το αρχείο των "Χ.Ν."

ΕΛΙΑ ΚΟΥΜΛΗ

Η περίοδος της Κρητικής Πολιτείας πρόσφερε εύφορο έδαφος για την ανάπτυξη των γραμμάτων και των τεχνών στην πολύπαθη μεγαλόνησο. Και παρά την αυστηρότητα των ηθών της εποχής όσον αφορά την ανατροφή των κοριτσιών, υπήρξαν περιπτώσεις γυναικών που είχαν τη δυνατότητα να αποκτήσουν μόρφωση και να αφήσουν το δικό τους στίγμα σε αυτήν την διψασμένη για γνώση και καλλιέργεια κοινωνία. Η πιο γνωστή από αυτές είναι ίσως η Φλωρεντίνη Καλούτση, στην οποία ήταν αφιερωμένο το περασμένο τεύχος των "διαδρομών", με αφορμή την έκθεση που πραγματοποιείται αυτήν την εποχή στη Δημοτική Πινακοθήκη. Λιγότερο γνωστή, εξίσου πρωτοπόρα ωστόσο, ως η πρώτη γυναίκα εκδότρια των Χανίων, είναι η Αρτεμισία Ι. Λανδράκη.

κουφίζει» και η μορφομένη μπρέτα «διαπαιδαγωγεί σωστά τα τέκνα της».

Δεν είναι των άκρων και δεν υψώνει τη σημαία της χειραφέτησης. Χαρακτηριστικά γράφει: «Αι αξιώσεις ημών δεν μετέχουσιν εγωισμού, ούτε αποβλέπουσι εις την ανατροπήν φυσικών θεσμών ή την πολυθρύλπτον χειραφέτησιν υπό την ευρείαν αυτής έννοιαν...». Απλά ζητά η γυναίκα να εργαστεί στην κοινωνία και να μην ασχολείται «από της παιδικής της ηλικίας» μόνο με την κατασκευή κεντημάτων».

Η ίδια ασχολήθηκε με πολλά και σημαντικά θέματα στην αρθρογραφία της, όπως η θανατική ποινή, όπου τάσσεται υπέρ της κατάργησής της σε μακροσκελές άρθρο της που δημοσιεύεται σε δύο μέρη, στο προτελευταίο και τελευταίο τεύχος του περιοδικού.

Εκεί αναφέρει χαρακτηριστικά: «Προς τι χρσιμεύει κυνόμενον το ανθρώπινον αίμα; δεν είναι εξαγνισμός διά τον θνήσκοντα, αλλ' ούτε νοουθεσία δια τους άλλους, είναι απλώς μία διέγερσις των αιμοχαρών

παθών και της λυσώδους μανίας. Ουχί δια του αίματος! Ουχί! Διά της γλυκύτητος, διά της επιείκειας διοικουσι την ανθρωπότητα. Πρέπει να τη επιδείξωσι το γαλήνιον της ειρήνης θέαμα και όχι να την ποτίζωσιν αίμα, διότι το αίμα την ποτίζει ταυτοχρόνως με την ισχυράν επιθυμίαν της εκδικήσεως. Διά της τιοιούτης καταδίκης θα δημιουργήσωμεν τίγρεις, ενώ διά της επιείκειας και της γλυκύτητας θα κάμωμεν ανθρώπους. Υπερασπιζώ τα δίκαια του 19ου αιώνος, υπερασπιζώ τα δίκαια του πολιτισμού ολοκλήρου. Ο εκπολιτισμός είναι η αγαπητή παρά τω λαώ δικαιοσύνη, ενώ το ικρίωμα διεγείρει εν αυτώ τον πόλεμον».

κός Αστήρ», μαζί με τον Γεώργιο Λελεδάκη.

Στα κείμενά της, η Λανδράκη δεν εκφράζει φεμινιστικές απόψεις, και από πολλούς έχει θεωρηθεί συντηρητική, παρατηρώντας ότι το περιοδικό της είναι αφιερωμένο «εις την Α.Β. Υψηλότητα των Πρίγκιπα Γεώργιον της Ελλάδας».

Ωστόσο έχει τη γνώση και την ευαισθησία να δίνει βήμα σε γυναίκες φωνές μέσα στο περιοδικό της και να τονίζει την αξία της μόρφωσης για τις γυναίκες.

«Η μορφομένη κόρη αποτελεί για την οικογένειά της «ζωογόνον ακτίνα και ηθικόν έρεισμα» καθώς και «μέλος ευυπόληπτον και στόλισμα αληθές της κοινωνίας εν η ζη», η μορφομένη σύζυγος «ανταλλάσσοις τας σκέψεις και ιδέας της μετά του συζύγου της μετριάζει τας δυσaréστους εντυπώσεις του, τον ανα-

Πηγές

1. Βασίλης Χαρωνίτης: «Αντωνούσα Καμπουράκη - Αντωνούσα Καστανάκη - Αρτεμισία Λανδράκη - Ντόκου», Χανιώτικα νέα, 7 Μαρτίου 2015
2. Μιχάλης Γρηγοράκης: «Χανιώτικος Τύπος 1831 - 1981», έκδοση «Χανιώτικα νέα 2004
3. Βαρβάρα Ρούσου: ΙΑ' Διεθνές Κρητολογικό συνέδριο "Μια πρώτη εκτίμηση του χώρου των ποιημάτων της Κρήτης από τον 19ο έως τις αρχές του 20ου αι."

Η Αρτεμισία Ι. Λανδράκη ακολούθησε τα βήματα της Ρεθεμνιώτισσας στην καταγωγή Καλλιρρόης Παρρέν, η οποία υπήρξε η πρώτη Ελληνίδα δημοσιογράφος και εκδότριας της εφημερίδας "Εφημερίς των Κυριών" η οποία πρωτοκυκλοφόρησε το 1887 και συνέχισε να εκδίδεται για σχεδόν τριάντα χρόνια.

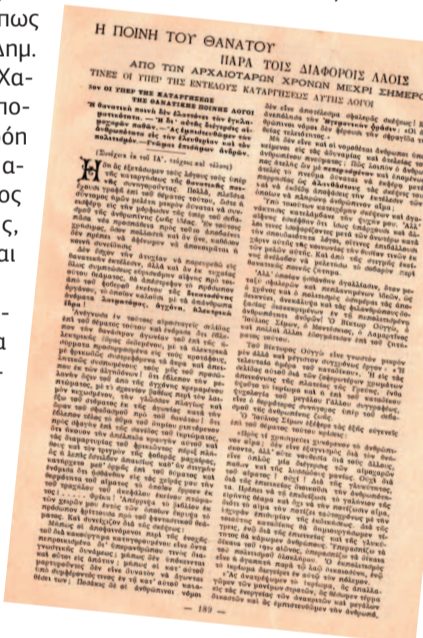
Η εκδοτική προσπάθεια της Λανδράκη δεν ήταν τόσο μακρόχρονη, καθώς το περιοδικό "Σπινθήρ" κυκλοφόρησε για έναν χρόνο μόλις, από τον Ιανουάριο μέχρι τον Δεκέμβριο του 1902.

Γράφει ο Βασίλης Χαρωνίτης στα "Χ.Ν.": «Η Αρτεμισία Λανδράκη - Ντόκου ανήκει στις γυναικείες μορφές που διακρίθηκαν και πρόσφεραν πολλά στην κοινωνία του καιρού τους. Ήταν θυγατέρα του διδασκάλου Ιωάννου Ν. Λανδράκη. Γεννήθηκε στα Χανιά γύρω στο 1880 και πέθανε στην Αθήνα το 1956, που σπούδασε και πέρασε τα τελευταία χρόνια της ζωής της. Αριστούχος διδασκάλισσα και λογία, η αξιολογότερη της εποχής της στην Κρήτη, μετέδωσε τη φλόγα των γραμμάτων και της μάθησης στους συμπατριώτες της και ανέπτυξε μεγάλη κοινωνική και εθνική δραστηριότητα». Ποιήτρια, πεζογράφος, θεατρική συγγραφέας, εκδότρια και συνεκδότρια περιοδικών άφησε αξιόλογο συγγραφικό έργο. Το τρίπρακτο

σατιρόγραμμα της με τίτλο "Εμείς οι Φιλάνθρωποι" «διδάχθηκε από σκηνής» το 1923 από τον Αιμ. Βεάκη.

Εξέδωσε στις 15 Ιανουαρίου 1902, το πρώτο γυναικείο περιοδικό με τον τίτλο "Σπινθήρ". Ο "Σπινθήρ" υπήρξε πολύ αξιόλογο περιοδικό με συνεργάτες μεγάλα ονόματα της επιστήμης και της λογοτεχνίας, όπως ο Γ. Μιστριώτης, Δημ. Αιγινίτης, Ιωσήφ Χατζιδάκης, Νικ. Σαρίπολος, Καλλιρρόη Παρρέν, Ζαχαρίας Παπαντωνίου, Πολύβιος Δημητρασκόπουλος, Κωστής Παλαμάς και άλλοι.

Η Αρτεμισία Λανδράκη συνέχισε να γράφει και να αρθρογραφεί και μετά το κλείσιμο του περιοδικού, ενώ αργότερα, το 1911, γίνεται συνιδιοκτήτρια στο μηνιαίο εγκυκλοπαιδικό περιοδικό "Κρητι-

Σταγόνες Χανιώτικης Ιστορίας
ΑΓΓΗΣΙΛΑΟΣ Κ. ΑΛΙΓΙΖΑΚΗΣ*

Η ιστορία του προσκοπισμού στα Χανιά

Ο Άγγλος λόρδος Μπέπντεν Πάουελ, αξιωματικός του βρετανικού στρατού, ο οποίος υπηρέτησε στην Ινδία, το Αφγανιστάν, τη Μάλτα και τη Νότια Αφρική ήταν ο ιδρυτής του προσκοπισμού. Το 1907 δημιούργησε μια κατασκήνωση με είκοσι αγόρια στη Νότια Αγγλία και εκπαίδευσε τα παιδιά με βάση το βιβλίο του «Ενωμοτίες παιδιών», χρησιμοποιώντας ως πρότυπο ένα άλλο δικό του βιβλίο το «Βοήθημα στην ανίχνευση», το οποίο είχε εκδώσει για στρατιωτικούς. Τα παιδιά έμαθαν μαγειρική, ορειβασία, ναυαγοσωστική, νυχτερινές πυρές, κατασκηνωτική τεχνική, κ.ά. Αυτή την εμπειρία χρησιμοποίησε στο τελικό του πόνημα «Προσκοπισμός για Αγόρια» το 1908, το οποίο αποτέλεσε την ιδρυτική πράξη του προσκοπισμού. Ο προσκοπισμός ήρθε στην Ελλάδα το 1910 όταν ο καθηγητής φυσικής αγωγής Αθανάσιος Λευκαδίτης ίδρυσε την πρώτη ομάδα προσκόπων στο Γυμνάσιο της Μάκρης στην Αθήνα.

Είναι εντυπωσιακό ότι ο προσκοπισμός στα Χανιά, σύμφωνα με τον κ. Χρήστο Χουλιόπουλο, εμφανίστηκε μόλις δύο χρόνια αργότερα, το 1912, όταν ο γνωστός λογοτέχνης Γιώργος Λελεδάκης ίδρυσε την πρώτη ομάδα, ενώ το 1913 ο Κυριάκος Μπυστάκης (βουλευτής Χανίων και παπούς του σημερινού πρωθυπουργού) ίδρυσε τη δεύτερη ομάδα προσκόπων. Αξιοση-

μείωτη ήταν και η παρουσία του γνωστού Αντώνη Μάλμο ιδρυτή της Μάλμειας Βιβλιοθήκης ως αρχηγού της δεύτερης ομάδας προσκόπων Χανίων τη διετία 1922-1924. Άλλες σημαντικές προσωπικότητες της τοπικής κοινωνίας, οι οποίοι έγιναν πρόσκοποι, ήταν ο Κωνσταντίνος Καλεμικιέρης (πρόεδρος του «Συνδέσμου των Φιλομούσων», Περιφερειακός Έφορος το 1925), ο Ιωάννης Κουκλάκης (Διευθυντής της Τράπεζας της Ελλάδας, Βοηθός Περιφερειακού Εφόρου το 1945), κ.ά.

Ο αρχικός στόχος του προσκοπισμού στα Χανιά, εκτός από τις αρχές του διεθνούς προσκοπισμού, ήταν η εκμάθηση σκοποβολής. Αυτή η επιλογή ήταν λογική, καθώς το 1912-1913 έγιναν οι Βαλκανικοί Πόλεμοι και οι Κρήτες αγωνίστηκαν σε όλα τα μέτωπα. Άλλωστε, ολόκληρη την περίοδο της Κρητικής πολιτείας (1898-1913) ιδρύθηκαν πολλοί σκοπευτικοί σύλλογοι και πολλοί Κρητικοί υπηρέτησαν στα αντάρτικα σώματα στον Μακεδονικό Αγώνα (1904-1908). Μια σημαντική πληροφορία, η οποία επίσης σώζεται στο βιβλίο του κ. Χουλιόπουλου, ήταν η κατάργηση του προσκοπισμού από τη δικτατορία Μεταξά και η δημιουργία της «ΕΟΝ» (Εθνική Οργάνωσης Νέων), η οποία υπήρξε ο στυλοβάτης της φασιστικής κατήχησης των νέων στο δικτατορικό καθεστώς.

Από τα παραπάνω γίνεται φανερό ότι ο προσκοπισμός στα Χανιά ξεκίνησε και καλλιεργήθηκε από την ανώτερη αστική τάξη της πόλης και στη συνέχεια εξαπλώθηκε και στις Επαρχίες του Νομού, αποτελώντας (τουλάχιστο στην αρχή) ένα πολύτιμο εφόδιο για τους εθνικούς αγώνες. Εδώ θα πρέπει να γίνει ιδιαίτερη μνεία στη σημαντικότερη αφιλοκερδή προσφορά του κ. Χρήστου Χουλιόπουλου, με το βιβλίο του «Ο προσκοπισμός στα Χανιά 1912-2012. 100 χρόνια», στην ιστορία του τοπικού προσκοπισμού.

* Ο κ. Αγγελίαος Κ. Αλιγιάκης είναι ιατρός ορθοπεδικός, πολιτισμολόγος

ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

Παρουσιάσεις Βιβλίων

Παρουσίαση του παραμυθιού του Ευάγγελου Βαρδάκη με τίτλο “Έτσι θα καταλάβεις” θα πραγματοποιηθεί τη Δευτέρα 9 Μαρτίου στις 8 μ.μ. στον πολυχώρο “Ραδάμανθς”, Γ. Ξέπαπα 7.

Ένα παραμύθι για μικρούς και μεγάλους, που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εκπαιδευτικό υλικό, με διάφορες δράσεις στο σχολείο. Με πολλαπλούς και διαφορετικούς στόχους, για την άρση της ενδοσχολικής βίας, την αποδοχή στο διαφορετικό και την ενσυναίσθηση.

Για το βιβλίο θα μιλήσει η διευθύντρια του 11ου Δ.Σ. Χανίων Μαρία Κληματακά. Μαζί της θα είναι και το τμήμα Β3, που έχει δραματοποιήσει το παραμύθι.

Το 11ο Δημοτικό Σχολείο Χανίων θα αξιοποιήσει την παρουσία του συγγραφέα Ευάγγελου Βαρδάκη στα Χανιά, διοργανώνοντας δράσεις με το παραμύθι το πρωί της Δευτέρας 9 Μαρτίου.

“Ο Αιώνας του Καπετάνιου”

Επίσης, το βιβλίο-ντοκουμέντο του συγγραφέα Μιχάλη Τζανάκη, με τίτλο: «Ο Αιώνας του Καπετάνιου – Μυθιστορηματική βιογραφία του Μιχάλη Κόρακα», θα παρουσιαστεί το Σάββατο 14 Μαρτίου στις 7.30 μ.μ. στον πολυχώρο “Ραδάμανθς”. Θα μιλήσουν για το βιβλίο: ο καλλιτέχνης Νίκος Μπλαζάκης, ο εκπαιδευτικός Μανώλης Χατζηπαναγιώτου και ο συγγραφέας. Θα χαιρετίσει ο Χρήστος Τσαντής, υπεύθυνος των Εκδόσεων Ραδάμανθς.

“Οι περιπέτειες του Νονό”

Το βιβλίο “Οι περιπέτειες του Νονό” θα παρουσιαστεί το Σάββατο 7 Μαρτίου στις 8 μ.μ. στην κατάληψη Rosa Nera. Την εκδήλωση διοργανώνει το “σπόρι”.

Η “Λέσχη Ανάγνωση των τριών” προτείνει: Μάρω Δούκα

Η Μάρω Δούκα γεννήθηκε το 1947 στα Χανιά. Σπούδασε στο Ιστορικό και Αρχαιολογικό Τμήμα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, και από το 1966 ζει στην Αθήνα. Η τριλογία μυθιστορημάτων «Στις γραμμές του μύθου και της ιστορίας» με τα βιβλία: «Αθώοι και φταίχτες», «Το δίκιο είναι ζόρικο πολύ», και «Έλα να πούμε ψέματα» γνώρισε μεγάλη επιτυχία στο αναγνωστικό κοινό και μάλιστα το μυθιστόρημα «Αθώοι και φταίχτες» τιμήθηκε με το Βραβείο Πεζογραφίας Κώστα Ουράνη της Ακαδημίας Αθηνών, με το Βραβείο Balkanika και το Βραβείο Καβάφη.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΑΡΧΟΝΤΑΚΗΣ*

Και τα τρία μυθιστορήματα έχουν επίκεντρο τα Χανιά. Οι Αθώοι και φταίχτες πιάνουν την ιστορία ενός Τούρκου, απογόνου Τουρκοκρητικών απ' τα Χανιά, που έρχεται στην πόλη αναζητώντας τις ρίζες του. Μεταξύ άλλων γίνεται μνεία για το πως Κρήτες μετανάστες στην Αμερική επαναπατριζόμενοι απέκτησαν κομποχρονιάς περιουσίες εκτοπισμένων Τουρκοκρητικών. Τοποθεσίες όπως τα σημερινά Νέα καταστήματα ανοικοδομήθηκαν τότε, δε δίστασαν να κτίσουν και πάνω στα Τούρκικα νεκροταφεία της περιοχής, όπως επιβεβαιώνεται άλλωστε σε κάθε απόπειρα ανοικοδόμησης στην περιοχή ακόμα και σήμερα. Τα άλλα δύο βιβλία που ακολουθήσαν αναφέρονται στα γεγονότα της Γερμανικής κατοχής στο Νομό Χανίων καθώς και στον εμφύλιο που άρχισε και ακολούθησε εκείνη την εποχή με την γνωστή έκβαση. Στα βιβλία γίνεται μνεία σε ιστορικά γεγονότα και απαντώνται πολλά ερωτήματα. Ποιος ήταν ο ρόλος του Μπυστάκη στην κατοχή; Πως αν και φυλακίστηκε δύο φορές στις φυλακές Αγιάς, απελευθερώθηκε, και τη γνώμη είχαν γι αυτόν οι κατοχικές αρχές καθώς και οι Άγγλοι; Πως το τυπογραφείο που ανήκε στο Ελληνικό κράτος και κατά συνέπεια στο Χανιώτικο λαό, επιτάσσεται από τους Γερμανούς στην κατοχή και αργότερα δωρίζεται με την εύνοια των Άγγλων στον Μπυστάκη για να εκδώσει την εφημερίδα «Κήρυκας». Πώς ήρως, θύματα της Γερμανικής θηριωδίας ως αντίποινα για την αντίστασή τους στην κατοχή, όπως ο Βαγγέλης Κτιστάκης δεν αναγνωρίστηκαν μετέπειτα, παρά μόνο με την ονομασία ενός ταπεινού παράδρομου κάθετου στην Ανδρέα Παπανδρέου; Ενώ άλλοι όπως ο Γύπαρης στρατιωτικός διοικητής Χανίων στην περίοδο του εμφυλίου κέρδισαν ανδριάντες στον Κήπο και αλλού, και μάλιστα πήρε το όνομα τους περιοχή των Αθηνών τα γνωστά «Γυπαράικα»; Από ποιους εξολοθρεύτηκαν οι εκατοντάδες Εβραίοι οι οποίοι φορτωμένοι σε ένα επισκευασμένο Αγγλικό πλοίο βυθίστηκαν ανοικτά στο πέλαγος; Δεκάδες ονόματα χωριών του νομού παρελαύνουν σαν τοποθεσίες αιματηρών μαχών και πολλά ονόματα γνωστών Χανιώτικων οικογενειών αναφέρονται κι απ' τις δυο αντίπαλες παρατάξεις ανασύροντας ξεχασμένες μνήμες. Ποιος ήταν ο ρόλος του μπροπολίτη Αγαθάγγελου Ξηρουχάκη στην κατοχή και μετέ-

πειτα; Τι ρόλο έπαιξαν οι σύμμαχοι Άγγλοι και τι σκοπούς εξυπηρετούσαν; Πως η Κρήτη αφού δεν έγινε Αγγλικό προτεκτοράτο όπως η Κύπρος, κατέληξε πυρηνική βάση των Αμερικάνων;

Η τριλογία της Μάρω Δούκα σε κρατά σε αγωνία και διαβάζεται με ενδιαφέρον, αν και σαν ιστορική καταγραφή κάποιος θα μπορούσε να της προσάψει μια αριστερή ματιά...

*Ο Αριστείδης Αρχοντάκης είναι μέλος της λέσχης ανάγνωσης των τριών

ΣΤΟ MEGAPLACE

Stand - up comedy με τον Δ. Ατζαράκη

Ο Διονύσης Ατζαράκης συγκεντρώνει σε έναν stand-up comedy μονόλογο όλα τα κείμενα που το κοινό αγάπησε και έρχεται για tour στην Κρήτη.

Στα Χανιά για μία μοναδική παράσταση την Κυριακή 8 Μαρτίου στις 22:00 στο Mega place.

ΣΤΟ MEGA PLACE

“Ράφτης Κυριών”

Η παράσταση «Ράφτης Κυριών», του Ζωρζ Φεντώ σε διασκευή και σκηνοθεσία του Γιάννη Μπέζου θα παρουσιαστεί σε επιλεγμένες πόλεις στην Ελλάδα, μεταξύ των οποίων και τα Χανιά, και συγκεκριμένα στο κινηματοθέατρο Mega Place, την Κυριακή 15/3 στις 6.30 μμ & 9.00 μμ.

Όπως αναφέρεται σε σχετική ανακοίνωση, «για πρώτη φορά ο ανατρεπτικός λόγος και το εκρηκτικό χιούμορ του Ζωρζ Φεντώ συναντούν τη μουσική, σε πρωτότυπη σύνθεση του Φοίβου Δεληβοριά. Ο «Ράφτης Κυριών», το διασημότερο έργο του Φεντώ, είναι κλασική, εξαιρετικά απολαυστική κωμωδία, γεμάτη απρόοπτα, έξυπνο χιούμορ και καταγιστική δράση».

Διανομή: Γιάννης Μπέζος, Τάσος Γιαννόπουλος, Ελένη Ουζουνίδου, Άννα Κουτσαφτίκη, Γιάννα Παπαγεωργίου, Λεωνίδα Μαράκης, Θανάσης Ισιδώρου, Κωνσταντίνα Νταντάμη, Ντένια Στασινοπούλου. Μετάφραση- σκηνοθεσία: Γιάννης Μπέζος.

Μουσική-τραγούδια: Φοίβος Δεληβοριάς.

Σκηνικά-κοστούμια: Αντώνης Χαλκιάς.

Φωτισμοί: Χρήστος Τζιόγκας

Βοηθός Σκηνοθέτη: Ντένια Στασινοπούλου.

Παραγωγή: Αφοι Τάγαρη.

ΣΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Τιμή στον Θεοχάρη Ξηρουχάκη

Εκδήλωση προς τιμή του Θεοχάρη Ξηρουχάκη, για τα 50 χρόνια προσφοράς του στην Κρητική χορευτική παράδοση θα πραγματοποιηθεί την Δευτέρα 16 Μαρτίου στις 19.30 στο Πνευματικό κέντρο Χανίων.

Την εκδήλωση διοργανώνουν η Περιφέρεια Κρήτης, Περιφερειακή ενότητα Χανίων, ο δήμος Χανίων και ο δήμος Κισσάμου καθώς και ο Πολιτιστικός σύλλογος Γραμβούσας.

Ομιλητές θα είναι ο ιστορικός ερευνητής, συγγραφέας **Δημήτρης Νικολακάκης**, η Δρ **Μαρία Χναράκη**, Εθνομουσικολόγος, Λαογράφος και Πολιτισμικός Ανθρωπολόγος, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Drexel, **Σταμάτης Αποστολάκης**, Λαογράφος, **Σοφία Μαλανδράκη**, Εντατελμένη Σύμβουλος Υγείας, Παιδείας και Πολιτισμού Περιφέρειας Κρήτης- Π.Ε Χανίων, **Μιχάλης Μουντάκης**, Εκπαιδευτικός, **Αντώνης Πυροβολάκης**, Τεχνικός Τηλεπικοινωνιών.

Συντονισμός εκδήλωσης: **Γιώργος Βιττώρος**, τηλεοπτικός και ραδιοφωνικός παραγωγός.

Θέλουμε να γράφουμε
μόνο καλές ειδήσεις
για εσένα

ΟΔΗΓΗΣΗ ΜΕ ΠΡΟΣΟΧΗ

Χανιώτικα νέα
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΧΑΝΙΩΝ | www.haniotika-nea.gr

Οι ιατρικές πρακτικές συνοδεύουν τον άνθρωπο από τη στιγμή που έκανε τα πρώτα του βήματα στη γη. Ο δρόμος που ακολούθησε η ιατρική στο πέρασμα του χρόνου, είναι γεμάτος από εκπληκτικές ιστορίες αυτοσχεδιασμού, άγνοιας, απάτης, πάθους ή και λάθους.

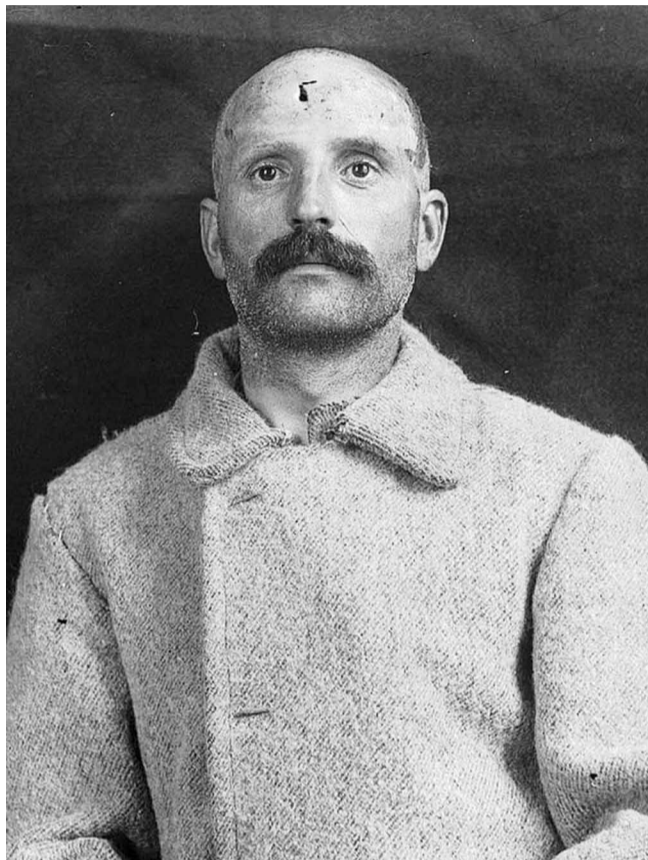
ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΓΙΑΝΝΗΣ
M.Sc.

Ιστορία της Ιατρικής: Ένα απίθανο ταξίδι στον χρόνο

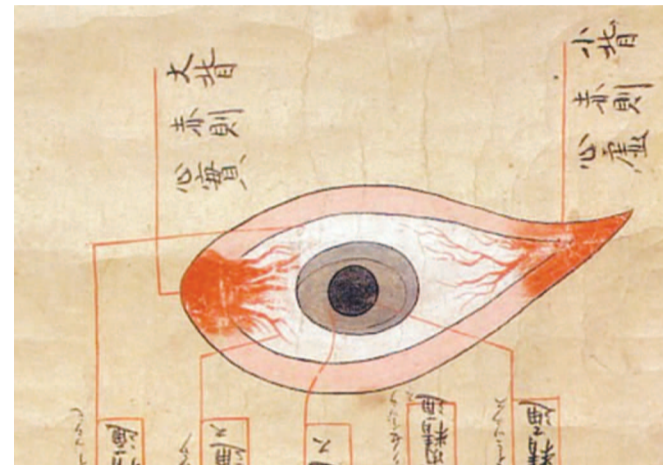
μέρος 1720

Αμερικανίδες νοσοκόμες φορώντας μάσκες κατά των χημικών αερίων, σε νοσοκομείο της Γαλλίας το 1915.

Γάλλος στρατιώτης του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, που είχε επιζήσει από σφαίρα που του διαπέρασε το άνω τμήμα του κρανίου (1914).

Σχέδιο και περιγραφή ματιού, σε ιαπωνικό βιβλίο του 19ου αιώνα.

Σετ φαρμάκων "ταξιδίου", στο Λονδίνο του 1790.

Σύριγγα και γάζες που χρησιμοποιούνταν στις ενέσεις ναυτικών με υδράργυρο (μετέπειτα αποδείχθη τοξική ουσία) για τη θεραπεία της σύφιλης (1545).

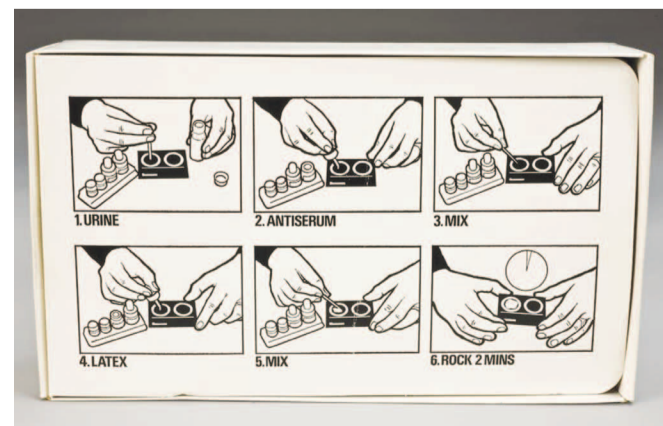
Το "Μέλι του Hale", με βασικό συστατικό φυσικά το μέλι, κυκλοφόρησε στα τέλη του 19ου αιώνα στη Νέα Υόρκη ως φάρμακο για το βήχα και το κρύμα...

Σύριγγες από την Αγγλία του 18ου αιώνα.

Γίγαντας από χωριό των Περουβιανών Ανδεων (1935).

Το τεστ εγκυμοσύνης Prepurex κυκλοφόρησε το 1980 και ανίχνευε ταχύτατα την ύπαρξη της ορμόνης "χοριακή γοναδοτροπίνη" στα ούρα, σε ειδική επιφάνεια από latex.

Αφορμή

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

yannis.kalo@gmail.com · no14me.blogspot.gr/

Το κουαρτέτο του Χάρλεμ

» James Baldwin (μτφρ. Χρήστος Οικονόμου, εκδόσεις Πόλις)

Το αναθεματισμένο το αίμα τινάχτηκε πρώρα απ' τα ρουθούνια του, ύστερα σφυροκόπησε τις φλέβες του λαιμού του, σαν κατακόκκινος χείμαρρος ξεχύθηκε απ' το στόμα του, πλημμύρισε τα μάτια του και τον τύφλωσε - και ο Άρθουρ σωριάστηκε κάτω, κάτω, κάτω, κάτω, κάτω.

Στο τηλεφώνημα δεν μπήκαν σ' αυτές τις λεπτομέρειες, ούτε και στο τηλεγράφημα. Μου ζητούσαν μόνο να πάω επειγόντως, γιατί ο αδερφός μου ήταν νεκρός. Ο βρετανικός Τύπος ανέφερε λακωνικά πως ένας "μισοξεχασμένος νέγρος κλαψιάρης τραγουδιστής" (έτσι περιέγραψαν τον αδερφό μου) είχε βρεθεί νεκρός στις αντρικές τουαλέτες στο υπόγειο μιας λονδρέζικης παμπ. Κανείς δεν μου εξήγησε πώς πέθανε. Οι αμερικανικές εφημερίδες έγραψαν για τον "γεμάτο συναίσθημα" τραγουδιστή γκόσπελ που πέθανε στην άχαρη ηλικία των τριάντα εννέα ετών.

Η ένταση της ανάγκης του αφηγητή καθορίζει εν πολλοίς και την ένταση της αφήγησης στο μυθιστόρημα αυτό. Το αναθεματισμένο το αίμα, έτσι ξεκινά την αφήγησή του ο Χαλ, το αναθεματισμένο το αίμα που τινάχτηκε πρώρα απ' τα ρουθούνια του Άρθουρ. Η ένταση δίνεται εξ αρχής. Ο αδερφός μου σωριάστηκε κάτω, κάτω, κάτω, κάτω, κάτω, κάτω, και η εγώ πρέπει να πω την ιστορία του. Ακούστε τη.

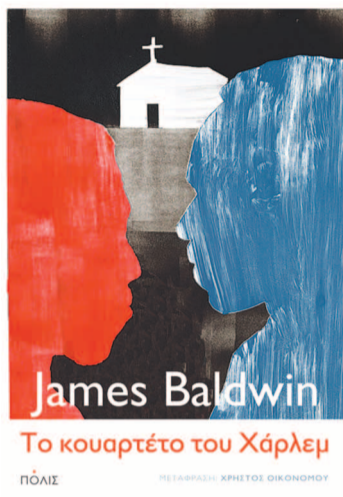
Ο Άρθουρ Μοντάνα είναι νεκρός. Ο αδερφός του, και για χρόνια ατζέντης του, Χαλ θα διηγηθεί αυτή την ιστορία. Την ιστορία του μικρού Άρθουρ, που γεννήθηκε στο Χάρλεμ, γνώρισε τους δρόμους και τις γωνίες του, με όχημα τη μουσική ταξίδεψε στον Νότο, εκεί που το κίνημα για τα δικαιώματα των μαύρων έδινε καθημερινές μάχες. Αυτή την ιστορία ενπνεύσθησε μιας γενιάς, της μουσικής γκόσπελ, του έρωτα, της φιλίας και της αναζήτησης ταυτότητας. Της σόλο καριέρας του Άρθουρ προηγήθηκε το κουαρτέτο, τέσσερις φίλοι, μια παρέα μικρών αγοριών. Τα ταξίδια, οι πρόβες, οι συναυλίες, τα όνειρα, οι φόβοι, η πορεία προς την ενηλικίωση. Ο συγγραφέας δεν επιθυμεί να κρατήσει σε αγωνία τον αναγνώστη, δεν είναι αυτή η πρόθεσή του. Ο Άρθουρ Μοντάνα είναι νεκρός. Και αυτό δεν αλλάζει. Ο Χαλ θα διηγηθεί την ιστορία του αδερφού του και μέσω αυτής την ιστορία τη δική του, αλλά και την ιστορία μιας ολόκληρης εποχής, σε μια Αμερική που άλλαζε. Στις εποχές των μεγάλων αλλαγών πάντα κάποιοι συνθλίβονται.

Ο Χαλ θα υποδυθεί τον παντογνώστη αφηγητή όπου χρειαστεί, η ιστορία πρέπει να μας παραπλανήσει όμως, εξ αρχής θα μας το δηλώσει αυτό, περιγράφοντας τις τελευταίες στιγμές του αδερφού του στις αντρικές τουαλέτες μιας λονδρέζικης παμπ, παρότι ούτε στο

τηλέφωνο, ούτε στο τηλεγράφημα μπήκαν σε αυτές τις λεπτομέρειες, ζητώντας του απλώς να πάει να παραλάβει τη σορό του νεκρού αδερφού του. Και αυτά τα κενά της ιστορίας πρέπει να καλυφθούν, για όσα δεν αρκούν οι διηγήσεις και οι εκμυστηρεύσεις τρίτων, ο Χαλ πρέπει να σχηματίσει τα κομμάτια του παζλ και να τα τοποθετήσει με σεβασμό στο ταμπλό. Είπαμε, όμως, είναι η ένταση της ανάγκης του αφηγητή αυτή που καθορίζει την αφήγηση, που πείθει για την αλήθεια των όσων αφηγείται, ακόμα και εκείνων που τεχνικά δεν μπορεί να γνωρίζει, μια σύμβαση την οποία ο αναγνώστης αποδέχεται με την καρδιά, αδιαφορώντας για τις εξηγήσεις που το μυαλό ζητά.

Ο Μπάλντγουιν στο Κουαρτέτο του Χάρλεμ, το τελευταίο του μυθιστόρημα, επιχειρεί κάτι φιλόδοξο, να αποτυπώσει μια ολόκληρη εποχή, να μιλήσει για τα πάντα, θαρρείς, για τις φυλετικές διακρίσεις, για την ομοφυλοφιλία, για την οικογένεια, για την παιδική ηλικία, για την πατρότητα και τη μητρότητα, για τη φιλία, για την εκκλησία, για τη θρησκεία, για τη μουσική, για την Ευρώπη, για το Χάρλεμ και τον Νότο, για τον έρωτα, για τη μοίρα, για την απώλεια, για την ανάγκη για μνήμη και λήθη. Και μπορεί ο προβολέας να φωτίζει αυτό τον αξέχαστο ήρωα που συνέθεσε, τον Άρθουρ Μοντάνα, όμως εκεί που διαφαίνεται το μεγαλείο της συγγραφικής δεινότητας του Μπάλντγουιν είναι στη σύλληψη του αφηγητή, καθώς δεν είναι απλώς αυτός που απογειώνει την ιστορία, αλλά αποτελεί τον συνδετικό κρίκο ανάμεσα στο ατομικό και το συλλογικό, είναι αυτός που επιτρέπει στον συγγραφέα να αφηγηθεί κάτι μεγαλύτερο. Ο Χαλ θα μπορούσε να είναι ο βολεμένος μαύρος του συστήματος, εκείνος που δεν ένιωθε, από κάποια στιγμή και μετά, στο πετσί του το χρώμα του, εκείνος που δεν διεκδίκησε τίποτα και όμως απόλαυσε τα περιθώρια του συστήματος, την ανάγκη του για κέρδος και για επίφαση ίσων ευκαιριών. Ο Χαλ θα μπορούσε να είναι ο νοικοκυραίος οικογενειάρχης, ο φιλήσυχος πολίτης που δεν θέλει φασαρίες και προβλήματα. Και εν μέρει υπήρξε αυτός ο άνθρωπος, υπήρξε μέρος της πλειοψηφίας. Αυτόν επιλέγει για αφηγητή του ο Μπάλντγουιν. Έναν αφηγητή που μοιάζει ελάχιστα ηρωικός.

Ο Χαλ δεν έκανε κάτι για το οποίο θα μπορούσε να τον κατηγορήσει κανείς, εκτός από αυτό δηλαδή, πως δεν έκανε τίποτα για το οποίο θα μπορούσε να τον κατηγορήσει κανείς. Επιμένω στον Χαλ, κάπως παράδοξα ίσως, και δεν αναφέρομαι τόσο στον Άρθουρ, γιατί νιώθω πως εδώ βρίσκεται κάτι πολύ ενδιαφέρον. Ο Χαλ αφηγείται τη ζωή του Άρθουρ, ενός ανθρώπου με έντονα πάθη. Η αγάπη του Χαλ για τον Άρθουρ, η αδερφική αυτή αγάπη είναι που οπλίζει κατάλληλα τον Χαλ για να

αφεθεί στην αφήγηση αυτή, αυτή η αδερφική αγάπη είναι που πείθει τον αναγνώστη πως ένας άσος χαρακτήρας όπως ο Χαλ μπορεί να αφηγηθεί με τέτοια ένταση, κινούμενος από πραγματική ανάγκη, την ιστορία του αδερφού του, και άπαξ και ο αναγνώστης πεισθεί για τη συναισθηματική αυτή ευαισθησία του Χαλ, τότε μπορεί να αποδεχτεί την ειλικρίνεια της αφήγησης του και στα σημεία που αναφέρεται και στα υπόλοιπα πρόσωπα, με τα οποία δεν τον συνδέουν αντίστοιχοι δεσμοί. Αφού είναι ικανός να αγαπήσει, η αφήγησή του είναι πειστική.

Η βαθιά ανθρώπινη λογοτεχνία του Μπάλντγουιν δεν παύει στιγμή να είναι αμιγώς πολιτική, ασπαζόμενος την αριστοτελική ρήση. Ακριβώς όμως επειδή είναι βαθιά ανθρώπινη δεν είναι μονοδιάστατα στρατευμένη. Η λογοτεχνική αξία του μυθιστορήματος δεν ακολουθεί την κοινωνικοπολιτική του μαρτυρία, αλλά την αναδεικνύει, την εξυψώνει και την καθιστά επίκαιρη ακόμα και σε μια εποχή όπως η σημερινή, στην οποία ένα μέρος των τότε διεκδικήσεων μπορεί να θεωρηθεί -απερίσκεπτα- παρωχημένη. Οι χαρακτήρες, παρά την όποια στερεοτυπική υποψία, πείθουν και συγκινούν αβίαστα, προκαλώντας τη σπουδαία για την ανάγνωση εμπειρία της ενσυναίσθησης. Η διαχείριση του χρόνου, οι αναλήψεις και οι προλήψεις, αλλά και το διαρκώς μεταβαλλόμενο αφηγηματικό παρόν εντείνουν την αίσθηση ζήτησης που διαθέτει μια αφήγηση υπό το βάρος της απώλειας.

Η μετάφραση του Χρήστου Οικονόμου φαίνεται να είναι ικανοποιητική, άλλωστε βρίσκεται σε γνώριμα για τον ίδιο λογοτεχνικά μέρη. Μια σίγουρα ενδιαφέρουσα επιλογή μεταφραστική για ένα απαιτητικό βιβλίο όπως αυτό. Εκτός από την επιθυμία να διαβάσω ξανά το Δωμάτιο του Τζοβάνι, το Κουαρτέτο του Χάρλεμ μου έφερε στον νου το πλέον ίσως αδικημένο βιβλίο της περσικής χρονιάς, το Graffiti Palace του A.G. Lombardo, αλλά και τις νουβέλες του Εντουάρ Λουί (Ας τελειώσουμε με τον Εντύ Μπελγκέλ, Ιστορία της βίας) και τη διαφορά με την οποία τίθεται λογοτεχνικά σήμερα το θέμα του φύλου και της σεξουαλικότητας.

Δεξί κίτρινο

Ήλουστρίνι

Ιφιγένεια-Ειρήνη Τέκου

Εκδόσεις Ψυχογιός

Κάλυμνος 1934, ιταλική κατοχή. Η Θεμελίνα και η Χριστίνα, συμμαθήτριες και αδελφικές φίλες, μοιράζονται τα πάντα: σκέψεις, όνειρα, φοβίες, τη στοργική μητέρα της Θεμελίνας, ένα ζευγάρι κίτρινα λουστρίνια, που τα φοράνε εναλλάξ, αλλά και ένα φρικιαστικό μυστικό που τις κατατρέπει.

Όταν κάποια στιγμή γίνονται μάρτυρες ενός βιασμού που καταλήγει σε φόνο, έρχονται τα πάνω κάτω στη ζωή τους, αφού δράστης είναι ο Ιταλός διοικητής του νησιού. Λίγο καιρό αργότερα η Χριστίνα εξαφανίζεται, αφήνοντας ως μοναδικό ίχνος το ένα από τα δύο αγαπημένα της κίτρινα λουστρίνια, το δεξί, ενώ η Θεμελίνα με τη μητέρα της ακολουθούν με άλλους συμπατριώτες τους τον δρόμο της μετανάστευσης. Δεύτερη πατρίδα τους θα είναι στο εξής το Σαλέν ντε Ζιρό, στη Νότια Γαλλία, όπου οι συνθήκες εργασίας στις αλυκές είναι παραπάνω από σκληρές. Νέες φίλιες, έρωτες και μικρές ευτυχισμένες στιγμές κάνουν τον καιρό να περνά γρήγορα, ώσπου ξεσπά ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος. Εγκλήματα, δωσίλογοι, στρατόπεδα αιχμαλωσίας, κρεματορία, Αντίσταση και ένας έρωτας γεννημένος μέσα στις φλόγες του πολέμου αταλάνουν τη θέλησή της για ζωή - ωστόσο... δεν παύει να νιώθει μισή. Μέχρι που ένα κίτρινο λουστρίνι βρίσκεται έξω από την πόρτα της.

Ο καλός γιος

You-Jeong Jeong

Μετάφραση: Αμαλία Τζώτη

Εκδόσεις Μεταίχμιο

Ποιον μπορείς να εμπιστευτείς αν δεν μπορείς να εμπιστευτείς τον εαυτό σου; Ο Γιου-τζιν, υποδειγματικός γιος, πρωταθλητής κολύμβησης που έχει μόλις κάνει αίτηση για να ει-

σαχθεί στη νομική σχολή, ξυπνά νωρίς ένα πρωί από μια παράξενη μεταλλική μυρωδιά, και ένα τηλεφώνημα από τον αδελφό του, που ρωτά αν όλα στο σπίτι είναι εντάξει - βρήκε αναπάντητη από τη μητέρα τους μέσα στην άγρια νύχτα. Ο Γιου-τζιν σύντομα ανακαλύπτει το πτώμα της, σε μια λίμνη αίματος στη βάση της σκάλας της διπλοκατοικίας τους στη Σεούλ. Δεν θυμάται πολλά για την περασμένη νύχτα· μόνο τη μητέρα του να φωνάζει τ' όνομά του. Όμως - του φώναζε για να τη βοηθήσει; Ή τον παρακαλούσε να μην τη σκοτώσει; Έτσι ξεκινά η απεγνωσμένη τριήμερη αναζήτηση του Γιου-τζιν: προσπαθεί να εξιχνιάσει τι συνέβη εκείνη τη νύχτα, και να μάθει επιτέλους την αλήθεια για τον εαυτό του και την οικογένειά του.

Βιβλία

Σε χαιρετώ, αδερφέ μου

Marin Ledun

μετάφραση: Γιάννης Καυκάς

Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου

Ένας πατέρας, μια μητέρα και τα έξι παιδιά τους. Δύο κόρες, τέσσερα αγόρια. Μια μεικτή ομάδα βόλεις και δύο αναπηρωματικοί, η οικογένειά μου κομπλέ. Εννέα

υπολογίζοντας το σκυλί. Έντεκα αν προσθέσουμε τους δύο γάτους".

Το πολυμελές και ιδιόρρυθμο ασκέρ των Μαμπίγιε-Πονς: ο Σαρλ, ειρηνιστής βοηθός συμβολαιογράφου, η Αντελαίντ, αναρχική και εκκεντρική νοσοκόμα, τα παιδιά, ελεύθερα και μεγάλα, τα τρία υιοθετημένα. Η καθημερινότητα σαν καταγισμός φαντασίας, κάθε άλλο παρά στρατιωτικός.

Μέχρι τις 20 Μαρτίου 2017, πρώτη μέρα της άνοιξης, που το στερνοπούλι αποσιάζει. Ο Γκις, αθεράπευτα καλό παιδί, επαγγελματίας αποδιοπομπαίος τράγος, εξαφανίστηκε και κατηγορείται για τη ληστεία ενός καπνοπωλείου, μια υπόθεση που συνταράσσει το Τουρνόν. Ολόκληρη η οικογένεια βρίσκεται μονομιάς επί ποδός πολέμου! Να κινητοποιηθούν σύσσωμοι, να βρουν τον Γκις, να χρησιμοποιήσουν τα όπλα των αδυνάτων, να κατατροπώσουν τον καθημερινό ρατσισμό της μικρής κομφορμιστικής πόλης με τις κακές ιδέες της, να παλέψουν για το δικαίωμα στην αταξία, για ν' αθωωθεί αυτός, ο αδερφός.

Πικροβότανο

Διηγήματα

Δώρα Ραγκούση -

Αγγελάκη

Εκδόσεις: Πνοή

Ο κορεσμός της ψυχής απ' τις συνεχείς μεταλλάξεις του "σήμερα" μας οδηγεί συχνά προς τα πίσω, σε εποχές αυθεντικές και γνήσια βιώματα. Το πα-

ρελθόν αναδύεται μέσα από το πετρώδες έδαφος του σύγχρονου κόσμου και κουβαλά στον βλαστό του κάτι απ' τις ρίζες του δέντρου της ζωής. Τοπίο άχρονο και μνήμες πανανθρώπινες συνθέτουν έναν κύκλο, και στο κέντρο του βρίσκεται πάντοτε το ανθρώπινο συναίσθημα. Ένα παιδί γεννιέται στο χώμα, κάποιος παλεύει για τη ζωή του στη θάλασσα, μια γυναίκα αναζητά τη λύτρωση, κάποια άλλη κυνικά τη περασμένα. Ο έρωτας, η απώλεια, η αναγέννηση, η φρίκη, όλα ενωμένα με μια αδιόρατη κλωστή. Δέκα νοσταλγικές ιστορίες απεικονίζουν τα δυσθεώρητα ύψη και βάθη της ζωής, και γίνονται έτσι ο καθρέφτης της.